

OUTDOOR EDUCATION 4 ALL

Eszköztár

Műhelymunkák

Co-Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

Bevezetés

A OUTDOOR4MI projekt negyedik munkacsomagjának célja az „OUTDOOR4MI Eszköztár az ECEC pedagógusok számára” kifejlesztése. Ez egy gyakorlati és inkluzív segédanyag, amely támogatja a szabadtéri oktatási műhelymunkák megvalósítását mind az osztályteremben, mind azon kívül.

Ez az Eszköztár kifejezetten a koragyermekkori nevelésben (ECEC) dolgozó pedagógusok számára készült, akik 3–5 éves gyermekekkel foglalkoznak, különös figyelmet fordítva a mozgáskorlátozott (MI) gyermekek befogadására.

Az Eszköztár kiemelt szerepet játszik az ECEC pedagógusok oktatási módszereinek és stratégiáinak fejlesztésében, biztosítva, hogy nevelési megközelítésük ne csak a szabadtéri oktatás elveit kövesse, hanem a „Senkit sem hagyunk hátra” (LNOB) elvet is támogassa, amely a 2030-as Fenntartható Fejlődési Célok (SDG-k) egyik alapelve.

Az eszköztár lépésről lépésre követhető útmutatásokat tartalmaz különböző tevékenységekhez, például természetben való elmélyüléshez, mozgásfejlesztéshez, olvasásfejlesztő foglalkozásokhoz. Ezek a tevékenységek elősegítik a kreativitást, az együttműködést és a kísérletezést természetes környezetben.

Ennek az eszköztárnak a kidolgozása szorosan összhangban áll az OUTDOOR4MI projekt általános céljaival, amelyek közé tartozik a szabadtéri tevékenységek szélesebb körű megvalósítása, az befogadó (inkluzív) nevelési stratégiák fejlesztése, valamint az ECEC pedagógusok szakmai készségeinek fejlesztése.

Egy átfogó segédanyag létrehozásával támogatja a környezettudatosság és az inklúzió előmozdítását, ezzel közvetlenül hozzájárulva az Erasmus+ prioritásainak megvalósításához, különös tekintettel a magas színvonalú koragyermekkori nevelésre, a környezeti nevelésre és a társadalmi befogadásra.

Emellett ez a munkacsomag kiemelten fontosnak tartja a családtagok és gondozók bevonását, akik aktív szerepet vállalnak a szabadtéri műhelymunkák szervezésében. Részvételük révén nem titkolt célja, hogy növelje a családok és más érintettek tudatosságát a szabadtéri tevékenységek gyermekfejlődésben és inklúzióban betöltött meghatározó szerepéről.

A projektcélok közé tartozik az OUTDOOR4MI Eszköztár kifejlesztése, tesztelése és adaptálása a partnerországokban, valamint nemzeti disszeminációs események szervezése a projekt elérésének és hatásának maximalizálása érdekében. Ez biztosítja, hogy a projekt eredményei nemzeti és nemzetközi szinten is széles körben elérhetővé és alkalmazottá váljanak.

Az eszköztár élményszerű és inkluzív pedagógiai megoldásokat kínál a pedagógusok számára, amelyek elősegítik a gyermekek természethez való kapcsolódását,

miközben digitális eszközöket és interdiszciplináris módszereket is alkalmaz, igazodva a kisgyermekek – köztük a mozgáskorlátozott gyermekek – fejlődési igényeihez.

Az ökotudatos viselkedésformák erősítésével és a befogadó tanulási környezetek kialakításával az Eszköztár hozzájárul az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint a fenntartható és befogadó nevelés széles körű elterjesztéséhez minden gyermek számára.

1. A workshop céljai és kontextusa

Ebben a műhelymunkában az ECEC pedagógusok olyan akadálymentesített felfedezőhelyeket hoznak létre az óvoda udvarán, ahol a gyermekek érzékszervi és gyakorlati tevékenységeken keresztül ismerkedhetnek meg a talajjal, mindezt a saját belső motivációjuk által vezérelve.

A talajjal való szabad érintkezés ösztönzésével a pedagógusok segítik a gyermekeket abban, hogy mélyebb kapcsolatot alakítsanak ki a természettel, megértsék az ember és az ökoszisztémák közötti összefüggéseket, valamint a talaj tulajdonságainak vizsgálata során megismerkedjenek a STEAM szemlélettel (tudomány, technológia, mérnöki tudományok, művészetek és matematika integrált megközelítése).

A talaj sokoldalú játékközegként szolgál a gyermekek számára, lehetőséget kínálva ásásra, halmozásra és formázásra – különösen, ha vízzel keverve sárrá alakul. Ez a gazdag érzékszervi tapasztalat bevezeti a gyermekeket az alapvető természettudományos és matematikai fogalmakba, például a térfogat, súly és ok-okozati összefüggések megértésébe.

A talajjal való kísérletezés közben a gyermekek problémamegoldó készségeiket fejlesztik, miközben természetes módon együttműködnek közös tevékenységek során.

A talajlakó élőlények, például giliszták és rovarok felfedezése újabb izgalmas réteget ad az élményhez, lehetőséget teremtve az élő ökoszisztémák közvetlen megfigyelésére. Ez erősíti a gyermekek környezettudatosságát és felelősségérzetét, valamint elősegíti a természet iránti empátia kialakulását az életciklusok és élőhelyek megismerésén keresztül.

A sár formázhatósága ösztönzi a kreativitást, lehetőséget biztosítva a gyermekek számára, hogy rajzoljanak, szobrászkodjanak vagy építsenek, miközben finommotoros készségeik is fejlődnek. A talaj különböző textúráinak és összetevőinek felfedezése – például az agyag, a homok és a szerves anyagok megkülönböztetése –

hozzájárul a kritikai gondolkodás fejlesztéséhez és megalapozza a tudományos vizsgálódás iránti érdeklődést.

A felfedezés és játék során, az ECEC pedagógusok irányításával, a gyermekek megtanulják, hogy a talaj élő anyag, amely kulcsszerepet játszik az élet fenntartásában a Földön. Ez a tudás napjainkban különösen fontos, hiszen a talaj nemcsak a növények növekedését és az állatok táplálkozását segíti, hanem hozzájárul a környezeti egyensúly fenntartásához is. Ugyanakkor intenzív mezőgazdasági tevékenységek és az urbanizáció következtében egészsége veszélybe kerül, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekek már korán megértsék a talaj jelentőségét.

Ez a műhelymunka a talajt, mint dinamikus természeti erőforrást használja, amely támogatja a fizikai, kognitív és szociális fejlődést, miközben ösztönzi a környezettudatos gondolkodást. A tevékenységek a szabadban, az óvoda udvarán és a tanteremben egyaránt zajlanak.

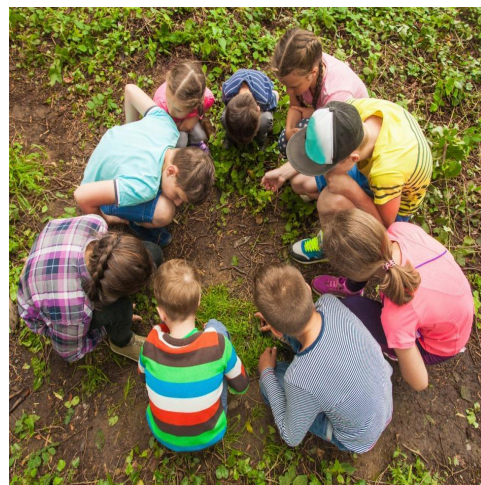
A kültéri tér akadálymentesített, felfedezésre ösztönző zónákra osztható, ahol a gyermekek saját érdeklődésük szerint alakíthatnak kisebb, dinamikus csoportokat. Ezek a zónák lehetnek például:

- Ásóhely, ahol a gyermekek mélyebben megismerhetik a talaj szerkezetét
- Kreatív alkotótér, ahol a sár és más természetes anyagok segítségével formázhatnak és kísérletezhetnek
- Játékautós terület, amely lehetőséget ad az utak és domborzatok kialakítására a talajban
- Sárkonyha, ahol a gyermekek képzeletbeli főzős játékokat játszhatnak

Emellett a tér biztosítja a csoportos foglalkozásokat és a szabadtéri-beltéri átmenetek gördülékenységét, míg egy nyugodt sarok lehetőséget nyújt a gyermekek számára a pihenésre, ha egy kis elvonulásra van szükségük.

1. A workshop célkitűzései

- **Kíváncsiság felkeltése:** Ösztönözze a gyermekeket a talaj és annak tulajdonságainak felfedezésére olyan gyakorlati tevékenységeken keresztül, amelyek természetes módon felébresztik bennük a környezet iránti kíváncsiságot.
- **Aktív tanulás elősegítése:** Biztosítson lehetőséget a gyermekek számára, hogy változatos játéktevékenységeken keresztül tapasztalják meg a

talajt, például ásással, halmozással és átalakítással, lehetővé téve számukra, hogy kapcsolatot alakítsanak ki a természeti elemekkel.

- **STEAM fogalmak megismertetése:** Vezesse be a gyermekeket az alapvető STEAM (tudomány, technológia, mérnöki tudományok, művészetek és matematika) fogalmakba, gyakorlati talajvizsgálatok és kísérletek révén.
- **Környezettudatosság erősítése:** Segítse a gyermekeket annak felismerésében, hogy a talaj létfontosságú szerepet játszik az élet fenntartásában, például a növények növekedésében és az állatok táplálkozásában, miközben felhívja a figyelmet annak sérülékenységre az emberi tevékenységek következtében.

2. Szükséges eszközök és anyagok

Ásóhely

Tájépítészeti elemek: Talaj, homok és kavics; természetes anyagok; vízellátás (öntözőkannák és locsolótömlők); fakeretek a terület kijelölésére.

Terület előkészítése: Ponyva vagy napellenző az eső és nap elleni védelemhez.

- **Talajszinten:** Akadálymentes hozzáférés biztosítása kerekesszékekkel.
- **Megemelt magasságban:** Megfelelő magasságú és szélességű **magasággyások** kerekesszékes használók számára.
- **Anyagok:** Mérőszalagok és különböző méretű edények a mérésekhez és összehasonlításokhoz, nagyítók a részletes vizsgálatokhoz, tárolók a talált anyagok rendszerezéséhez.
- **Eszközök:** Ásók, hosszú nyelű ásók (kerekesszékből is könnyen elérhetők), gereblyék, kézi lapátok és talicska.

Kreatív alkotó- és építőterület

Terület előkészítése: Akadálymentes, gyerekbarát asztalok, fatörzsek vagy padok ülőhelyeknek; anyagok tárolására szolgáló tér, ponyva vagy napellenző az időjárás elleni védelemhez.

Anyagok: Sár és agyag, természetes és újrahasznosított szabadon alakítható elemek.

Eszközök: Agyagformázó eszközök (spatulák, simítók), sodrófák és vágóeszközök, textúrázáshoz pecsétek.

Inspirációs elemek: Képek vagy tárgyak a kreativitás ösztönzésére.

Játékautós terület

Tájépítészeti elemek: Talaj, homok és kavics; természetes anyagok; vízellátás (öntözőkannák és locsolótömlők); fakeretek a terület kijelölésére.

Terület előkészítése: Ponyva vagy napellenző az eső vagy a nap elleni védelemhez.

- **Talajszinten:** Akadálymentes hozzáférés biztosítása kerekesszékekkel.
- **Megemelt magasságban:** Megfelelő magasságú és szélességű **magasággyások** kerekesszékes használók számára.
- **Anyagok:** Különféle játékautók, hordozható rámpák a különböző dőlésszögek kialakításához, természetes és újrahasznosított szabadon alakítható elemek.
- **Eszközök:** Kis ásók, gereblyék, kézi ültetőkanalak a talaj formázásához; öntözőkannák vagy permetezők a sár létrehozásához.

Sárkonyha

Tájépítészeti elemek: Talaj, homok, kavics és vízellátás (öntözőkannák és locsolótömlők).

Terület előkészítése: Akadálymentes, gyermekbarát asztalok; ponyva vagy napellenző az eső és a nap elleni védelemhez.

Anyagok: Természetes és újrahasznosított szabadon alakítható elemek.

Eszközök: Kanalak, merőkanalak, spatulák és habverők; ásók és kanalak; mérőpoharak és kancsók; sziták és szűrők; vödrök és tálak; tányérok és tálcák.

Írányított foglalkozás, körbeülés

Terület előkészítése: Fatörzsek vagy padok az üléshez; ponyva vagy napellenző az időjárás elleni védelemhez.

Nyugi-sarok

Tájépítészeti elemek: Az óvodaudvar egy csendesebb, félreeső része.

Terület előkészítése: Akadálymentes bejárat, ponyva vagy napellenző az eső és nap elleni védelemhez, bambusz vagy más természetes akadályok a vizuális ingerek csökkentésére.

Anyagok: Vízálló matracok, érzékelési játékok, képeskönyvek (például csendes könyvek és ismeretterjesztő könyvek, amelyeket a gyermekek önállóan is lapozgathatnak a talaj témájában), zajsűrő fejhallgatók.

Egyéb anyagok

- **Térkép**, amely az óvodaudvart ábrázolja **szimbólumokkal**, jelezve a különböző felfedezőzónákat, hogy vizuális információt nyújtson a környezetről és annak bejárásáról.
- **Workshop Alternatív és Augmentatív Kommunikációs¹ (AAC)** eszközökkel, hogy minden gyermek számára érthető és követhető legyen a program.

¹ <https://infobazis.aosz.hu/tamogatasi-modszerek/augmentativ-es-alternativ-kommunikacio-aak>

3. A csoport mérete

Az egész osztály, akár 30 gyermek is részt vehet együtt. Ha a hely bőséges, a gyerekek természetesen kisebb, dinamikus csoportokra oszlanak játékérdéklődésük alapján a foglalkozás fő része alatt. Szűkebb helyiségekben a zsúfoltság elkerülése érdekében meghatározható a gyermekek maximális száma tevékenységközpontonként.

4. Időtartam

- (10 perc) Kültéri körben ülő foglalkozás
- (10 perc) Vezetett túra a kialakított érdeklődési központokban.
- (60 perc) Spontán játék a különböző érdeklődési központok körül.
- (20 perc) Szabadtéri körjáték.
- (20 perc) Beltéri olvasás

5. Lépésről lépésre történő útmutatás az interdiszciplináris megközelítésű tevékenységek megvalósításához

(10 perc) Kültéri körben ülő foglalkozás

Az ECEC pedagógusok barátságos üdvözléssel fogadják a gyerekeket. Ajánlott egy ismert rituáléval kezdeni, amely segíti a zökkenőmentes átmenetet az osztályteremből a szabadtérbe. A pedagógusok bemutatják műhely célját, hangsúlyozva, hogy a talajjal való játék és felfedezés áll a középpontban. Több érzékszervet is érdemes bevonni (pl. érintés, látás, hallás), hogy minden gyermek számára élményszerű legyen a bevezetés.

Használható az óvodaudvari térképet, amely szimbólumokkal jelöli az egyes felfedezőterületeket – ezt a gyerekek a műhely során végig használhatják tájékozódásra.

Segítségként érdemes vizuális napirendet biztosítani AAC eszközökkel, amely lépésről lépésre bemutatja a műhely folyamatát, így minden gyermek számára érthetővé és átláthatóvá válik a program menete.

(10 perc) Vezetett séta:

Az ECEC pedagógusok körbevezetik a gyerekeket a szabadtéri tanulási térben, hogy megismerkedjenek a különböző felfedezésre váró területekkel. Miközben bemutatásra kerülnek az egyes zónák, egyszerű STEAM-konceptiókat is be lehet emelni. Például az ásási területen megkérdezik a gyerekeket: *„Mit gondoltok, mit találhatunk a föld alatt?”* A kreatív saroknál ösztönözni lehet őket: *„Hogyan használhatnánk a természetes anyagokat valami új létrehozására?”* Ez a megközelítés segít felkelteni kíváncsiságukat.

(60 perc) Szabad játék:

Bátorítsuk a gyerekeket, hogy saját érdeklődésük szerint fedezzék fel a rendelkezésre álló anyagokat és tevékenységeket. Egyesek hosszabb ideig elidőzhetnek egy adott helyen, míg mások szabadon mozoghatnak a térben. A pedagógus megfigyeli és dokumentálja a játékokhoz való viszonyukat, és amikor megfelelőnek érzed, nyílt kérdésekkel ösztönözni őket a gondolkodásra és a felfedezésre. Bízni kell a természetes tanulási vágyukban— néha az segíti őket a mélyebb felfedezésben, ha mi a háttérbe vonulunk kicsit. A cél nem a konkrét tanulási eredmények elérése, hanem a kíváncsiság és a saját élmények általi tanulás támogatása. A zökkenőmentes átmenet érdekében időben kell jelezni, amikor a szabad játékidő a végéhez közeledik. A jegyzetek alapján lehet gondolkozni azon is, hogyan lehetne tovább fejleszteni a teret, a gyerekeket is bevonva az átalakítás tervezésébe. Ez a megközelítés elősegíti a környezetükhöz való mélyebb kapcsolódást, és erősíti a tanulási tapasztalatok iránti felelősségérzetüket.

(20 perc) Szabadtéri beszélgetőkör:

A pedagógus összegyűjti a gyerekeket a szabadtéri beszélgetőkör helyszínén, hogy közösen reflektáljanak az élményeikre. Arra bátorítjuk a gyerekeket, hogy meséljenek a felfedezéseikről és benyomásaikról. Meg lehet kérdezni tőlük például: *„Hogyan használtátok a földet a játék során?”* vagy *„Mit fedeztetek fel játék közben?”* A válaszaik új ötleteket adhatnak a szabadtéri tér közös átalakításához. Közösen

megbeszéljük azt is, van-e valami, amit szívesen behoznának a teremben folytatott tevékenységekhez. Az értékes szabadtéri gyűjtemények behozatala segíthet az átmenet megkönnyítésében, és erősítheti a kapcsolatot a kinti és benti tanulási környezet között.

(20 perc) Benti olvasás:

Ahogy visszaértek a terembe, az ECEC pedagógus megkéri a gyerekeket, hogy helyezték el szabadtéri kincseiket egy kijelölt helyen. Miután mindenki elhelyezkedett, a pedagógus felolvas egy képes mesekönyvet, amely több szempontból is kapcsolódik a kinti élményeikhez. Ez segíti az átmenetet és mélyíti a szabadtéri tapasztalatokhoz fűződő kapcsolatukat.

6. Befogadás: hogyan lehet a tevékenységeket személyre szabni minden gyermek számára, beleértve az eltérő fejlődéssel rendelkezőket és az adott korcsoportot is

A műhely akadálymentesítése MI-vel és eltérő fejlődésű gyermekek számára

A modulban tárgyalt Egyetemes Tervezés elvei alapján az alábbi javaslatokat osztjuk meg a műhely akadálymentessé tételéhez:

Fizikai akadálymentesítés

Az ECEC pedagógus biztosítja hogy az óvoda területén kijelölt érdekes helyszínek minden gyermek számára teljes mértékben hozzáférhetők legyenek, beleértve az MI-vel élőket is. Az olyan tevékenységek, amelyek jellemzően a földön zajlanak – például ásás vagy játékautós zónák –, legyenek elérhetők megemelt/magasabb szinteken is. A magasságysók megfelelő magasságban és szélességben készüljenek el, hogy kerekesszékes gyermekek számára is kényelmesen használhatók legyenek. A már eleve megemelt szinten lévő területek, például a sárkonyha vagy a kreatív alkotóhelyek, biztosítsanak különböző magasságú asztalokat, hogy álló és kerekesszékes gyermekek egyaránt kényelmesen dolgozhassanak.

Érzékszervi szempontból biztonságos területek

Érdemes létrehozni egy csendes, érzékszervileg barátságos szabadtéri teret, ahová a gyerekek visszavonulhatnak, ha túlterhelődnek. Ez a tér nyugodt környezetet biztosít, amely segíthet megelőzni az érzékszervi túlterhelést, és lehetőséget ad a gyermekeknek, hogy feltöltődjenek, mielőtt visszatérnének a csoportos tevékenységekhez.

Eszközök és anyagok módosítása

A pedagógus olyan eszközöket kell biztosítson, amelyek hosszabb nyéllel, könnyített anyagokkal és ergonomikus fogantyúval rendelkeznek, így minden gyermek számára könnyen használhatók, függetlenül fizikai képességeiktől.

Többérzékszervi tanulási anyagok

Olyan tanulási anyagokat kell fejleszteni, amelyek több érzékszervi csatornát is bevonnak, hogy megfeleljenek a különböző tanulási stílusoknak. Különösen fontos az auditív információk vizuális segédletekkel való kiegészítése, például egy vizuális térkép az óvodaudvar érdekes helyszíneiről, valamint egy Augmentatív és Alternatív Kommunikációt (AAC)² alkalmazó vizuális napirend. Ezek az anyagok segítik a különböző kommunikációs és nyelvi szükségletekkel rendelkező gyermekeket az auditív információk vizuális és szimbolikus megerősítésével.

Támogatás az átmenetek során

A pedagógus segíti a gyermekeket az átmenetek kezelésében azáltal, hogy előre jelzi a tevékenységváltásokat. Használhatnak vizuális napirendeket, rituálékat és egyéb eszközöket, hogy megkönnyítse számukra a feladat- és környezetváltásokat, csökkentve ezzel a szorongást és elősegítve a tevékenységek közötti gördülékeny átmenetet.

7. Lehetséges kockázati tényezők

Lehetséges kockázatok, amelyeket érdemes figyelembe venni:

- **Környezeti kockázatok:** Az egyenetlen talaj növelheti az esések kockázatát; ezért ügyelni kell a veszélyes tárgyak feltárására, és figyelni a kiásott gödrök mélységét. Emellett ellenőrizni kell a kiálló szögeket, csavarokat és az esetleges szerkezeti gyengeségeket.
- **Figyelemelterelés:** A közeli tevékenységekből származó zaj vagy mozgás megnehezítheti a gyermekek számára a koncentrációt a beszélgetőkör során.
- **Túlzott ingerek:** Egyes gyermekeket túlterhelhet a szabadtérben tapasztalt különféle vizuális és hanghatások sokasága.
- **Szájjal történő felfedezés veszélyei:** Azok a gyermekek, akik felfedezés közben mindent a szájukba vesznek, esetleg földet vagy sarat ehetnek.
- **Fizikai sérülések:** Kockázatok közé tartoznak a vágások, horzsolások vagy zúzódások éles tárgyaktól vagy esések következtében.
- **Érzelmi kockázatok:** Amikor a gyermekek közösen hoznak létre valamit, érzelmi kockázatot is vállalnak – meg kell tanulniuk együttműködni, kezelni a sikereket és kudarccokat egyaránt.

² <https://infobazis.aosz.hu/tamogatasi-modszerek/augmentativ-es-alternativ-kommunikacio-aak>

- **Átmeneti nehézségek:** A szabadtéri és beltéri környezet, illetve a különböző tevékenységek közötti váltás szorongást vagy feszültséget okozhat, amely nyugtalan viselkedéshez vezethet.

A kockázatok kiegyensúlyozott megközelítése

Az ECEC pedagógusoknak a lehetséges előnyöket a kapcsolódó kockázatokkal és veszélyekkel együtt kell mérlegelniük. Miután az 1. részben ismertettük az előnyöket, most bemutatjuk azokat a szükséges lépéseket, amelyeket a pedagógusoknak meg kell tenniük:

- **Környezeti kockázatok:** Felhívni fel a gyermekek figyelmét a talaj egyenetlenségeire. Korlátozni az ásási területet, és rendszeresen ellenőrizni a szerkezeteket és eszközöket. Gondoskodni arról, hogy egy elsősegélydoboz mindig elérhető legyen.
- **Figyelemelterelés:** Rituálék bevezetése, csendes hely kiválasztása a beszélgetőkör számára, és több csatornát használni a kulcsfontosságú információk közlésére.
- **Túlzott ingerek:** Egy nyugodt terület kijelölése, és olyan érzékszervi eszközök biztosítása, amelyek segítik a gyermekeket önszabályozásukban.
- **Szájjal történő felfedezés veszélyei:** Értékelni a talaj minőségét, és megbeszélni a szülőkkel ezt a kockázatot, valamint az ezzel kapcsolatos kezelési stratégiákat.
- **Fizikai sérülések:** Elegendő hely biztosítása a szerszámok biztonságos használatához, bemutatni azok helyes használatát, és gondoskodni arról, hogy egy elsősegélydoboz mindig kéznél legyen.
- **Érzelmi kockázatok:** Olyan környezet biztosítása, ahol a gyermekek biztonságban érezhetik magukat érzelmeik kifejezésében. Támogatni az együttműködést, és segítséget nyújtani a tárgyalási helyzetek kezelésében.
- **Átmeneti nehézségek:** Jól bevált rutinok kialakítása, egy vizuális napirend kialakítása, és felkészíteni a gyermekeket az átmenetekre, hogy megkönnyítsük számukra a változásokhoz való alkalmazkodást.

8. Reflexiós kérdések a beszélgetéshez

A gyermekek élményeinek, felfedezéseinek és érzéseinek feldolgozását a következő kérdésekkel segítheted:

- **Hogyan használtad ma a talajt/földet a játék során?**
- **Mi volt a kedvenc részed ebben a játékban?**

- Volt valami új vagy meglepő dolog, amit felfedeztél?
- Van valami különleges, amit a földből készítettél vagy találtál, és szívesen behoznád a terembe?

9. Tippek és javaslatok a családok bevonására

Műhely szervezése a szabadtéri játék és a földdel való tevékenységek előnyeiről

A műhely előtt az ECEC pedagógusok szervezhetnek egy találkozót, ahol bemutatják a szabadtéri oktatás előnyeit. Ennek során tíz fotót állíthatnak ki a földdel játszó gyermekekről, köztük legalább egy olyan képpel, amelyen egy MI-vel élő gyermek is szerepel.

A szülőket arra kéri, hogy nézzék végig a képeket, és válasszák ki azt, amelyik a leginkább megragadja őket. Fontos hangsúlyozni, hogy próbáljanak olyan képet választani, amely érzelmileg megszólítja őket, de nem kelt túlzottan intenzív reakciót, mivel ez megterhelő lehet. Miután mindenki kiválasztotta a számára legfontosabb képet, a szülők megoszthatják döntésük okait és érzéseiket a csoporttal. Az ECEC pedagógusok szintén megoszthatják saját választásukat és annak jelentőségét.

Ez a tevékenység segíti a szülőket abban, hogy elgondolkodjanak a szabadtéri játék értéken, és elősegíti a közösségi érzés kialakulását. A megosztások után a pedagógusok összekapcsolhatják a szülők gondolatait a műhely céljaival, kiemelve, hogy a szülők véleménye és érzései fontosak, és hogy ezek az élmények hozzájárulnak a gyermekek tanulási folyamatához.

A beszélgetés során lényeges, hogy a pedagógusok elfogadják és érvényesnek tekintsék a szülők érzéseit, beleértve az esetleges féltelmeket és aggodalmakat is. Miután ezek az érzések kimondásra kerültek, az ECEC pedagógusok bemutathatják a szabadtéri játékokkal kapcsolatos előnyök és kockázatok elemzését, valamint azokat az óvintézkedéseket, amelyeket a gyermekek biztonsága érdekében tesznek. Ez a megközelítés elősegíti, hogy a szülők magabiztosabbnak és tájékozottabbnak érezzék magukat a műhely céljaival kapcsolatban.

Közös tevékenységek szervezése a szülők bevonásával

Az ECEC pedagógusok számos módon bevonhatják a szülőket a műhely előkészítésébe és folytatásába, ezáltal erősítve az együttműködést és támogatva a gyermekek szabadtéri tanulását.

Együttműködési tevékenységek létrehozása

A műhely előkészítése során a pedagógusok meghívhatják a szülőket, hogy segítsenek a tanulási környezet kialakításában. Ez magában foglalhatja:

- természetes anyagok és egyéb szabadon felhasználható eszközök gyűjtését,
- a tér előkészítését és különböző érdeklődési területek létrehozását (például a pedagógusok segítése az ásásra alkalmas magasságúak és a játékautók számára kialakított területek építésében),
- mesekönyvek adományozását az intézmény számára.

Utánkövető események szervezése

A műhely után a pedagógusok ösztönözhetik a szülőket, hogy vegyenek részt olyan programokon, ahol közösen végezhetnek szabadtéri tevékenységeket gyermekeikkel. Például szervezhetnek **családi napokat** az intézményben, ahol a szülők és gyermekek együtt játszhatnak a különböző érdeklődési területeken kialakított szabadtéri térben, így tovább erősítve a természetközeli tanulás élményét.

Erőforrások megosztása

A pedagógusok támogatathatják a szülőket azzal is, hogy praktikus tippeket és forrásokat biztosítanak az otthoni szabadtéri tanulás folytatásához, például:

- egyszerű tevékenységek javaslatát szabadon felhasználható természetes anyagokkal,
- ajánlott könyvek listáját,
- helyi természeti helyszínek ajánlását, amelyeket a családok közösen felfedezhetnek.

A szülők ilyen formában történő bevonásával az ECEC pedagógusok erős partnerséget építhetnek ki, amely támogatja a gyermekek szabadtéri tanulási élményeit. Ezáltal mélyebb megértést alakítanak ki a természet és a tapasztalati tanulás fontosságáról az oktatásban.

MOTOR PATH - MOZGÁSFEJLESZTŐ PÁLYA?

1. A workshop célja és kontextusa

Mozgásfejlesztő pálya

Ez a mozgásos készségeket fejlesztő pálya egy speciálisan kialakított tér, ahol a gyermekek különböző mozgásformákat gyakorolhatnak, és célzottan fejleszthetik motoros készségeiket. Az ilyen típusú térben különböző állomások vagy tevékenységi zónák kerülnek kialakításra, amelyek a **egyensúly, koordináció és erőnlét** fejlesztését szolgálják strukturált és élvezetes módon.

A workshop célja

A workshop célja, hogy a pedagógusokat olyan **befogadó oktatási tevékenységekkel** lássa el, amelyek segítségével olyan mozgásos fejlesztő pályákat és tevékenységeket tervezhetnek, amelyek a **csökkent mozgásképességgel élő és a mozgásképes gyermekek** számára

egyenként lehetővé teszik a mozgás gyakorlását és a specifikus motoros készségek fejlesztését.

A megfelelő tervezés érdekében elengedhetetlen, hogy a tevékenységeket a megfelelő kontextusba helyezzük. Ehhez néhány **alapvető irányelvet** kell figyelembe venni, amelyek minden ebben a műhelyben bemutatott tevékenységre alkalmazhatók.

A pszichomotoros fejlesztés terepe 3-5 éves, mozgássérült gyermekek számára

A pszichomotoros tevékenységekhez kialakított térnek **akadálymentesnek, biztonságosnak és ösztönzőnek** kell lennie, hogy minden gyermek aktívan részt vehessen a mozgásos fejlesztésben. Az alábbiakban öt kulcsfontosságú szempontot mutatunk be ennek az optimális környezetnek a kialakításához:

1. Tágas, akadálymentes és biztonságos tér

- A helyszíneknek kellően **szélesnek és akadálymentesnek** kell lennie, hogy a kerekesszéket vagy segédeszközöket használó gyermekek is szabadon mozoghassanak.
- Az esések kockázatának csökkentése érdekében **puhított vagy csúszásmentes felületeket** (például gumiszőnyeget, lágy burkolatokat) kell alkalmazni.

2. Jól elkülönített tevékenységi zónák

A tér különböző területekre osztása segíti a változatos tevékenységek szervezését. Javasolt zónák:

- **Nyújtó zóna:** Szőnyegekkel a földön végezhető gyakorlatokhoz.
- **Koordinációs játékok zónája:** Alacsony asztalokkal és manipulációs eszközökkel, amelyek minden gyermek számára könnyen elérhetők.
- **Ritmus és mozgás zóna:** Zenei és ritmusos tevékenységekhez, amelyek elősegítik a mozgás örömet és a testtudat fejlesztését.

3. Akadálymentes és testreszabott eszközök

- A játékok és fejlesztő eszközök legyenek **a gyermekek magasságában elérhetők**, például alacsony polcokon vagy könnyen hozzáférhető kosarakban.
- Az önálló választás és használat lehetősége támogatja az **önállóság és önbizalom** fejlődését.

4. Ingergazdag és megfelelően megvilágított környezet

- A világítás legyen **kiegyensúlyozott**, elkerülve az éles árnyékokat, amelyek zavaróak lehetnek.
- **Színes faliképek, vizuális elemek és háttérzene** barátságos és motiváló atmoszférát teremtenek, amely ösztönzi a gyermekeket az aktív részvételre.

5. Támogató és pihenő zóna

- A falak mentén **kapaszkodók és támasztékok** segíthetik a gyermekeket a mozgás során.
- **Alkalmazkodó ülőhelyek és pihenősarok** biztosítják a szükséges szüneteket, lehetőséget adva a regenerálódásra és a nyugodt kikapcsolódásra a tevékenységek között.

Ezeknek az alapelveknek a követése hozzájárul egy **befogadó, ösztönző és biztonságos** mozgásfejlesztő tér kialakításához, amely minden gyermek számára lehetővé teszi a pszichomotoros fejlődést és az önálló mozgás örömét.

2. A workshop célkitűzései

- **A mozgásfejlesztés alapelvei csökkent mozgásképességű gyermekek számára**

A kiindulópont nem annyira a gyermekek mozgásbeli korlátainak, hanem **lehetőségeiknek** a megismerése. Célunk, hogy támogassuk őket **testük tudatos irányításában, a környezethez való biztonságos alkalmazkodásban** és különböző mozgásos stratégiák elsajátításában.

Alapelvek és célkitűzések:

- **A testtudat és mozgáskontroll fejlesztése:** Segítsük a gyermekeket testük megismerésében, mozdulataik irányításában és az önálló mozgás lehetőségeinek felfedezésében.
- **Érzelmi stabilitás erősítése:** A mozgásos tevékenységek során ösztönözzük a **tiszteletet, felelősséget, önreflexiót, szolidaritást és jókedvet**, elősegítve a pozitív érzelmi élményeket.
- **Spontaneitás, önkifejezés és kreativitás támogatása:** A gyermekek mozgásos megnyilvánulásaihoz biztosítsunk szabad és ösztönző közeget, amely teret enged az egyéni kibontakozásnak.
- **A fizikai aktivitás fejlesztése a problémamegoldó képesség érdekében:** A változatos mozgásos helyzetek segítenek a gyermekeknek megtanulni, hogyan alkalmazkodjanak az új kihívásokhoz.
- **Személyes identitás erősítése:** A testtudat fejlesztésével és a mozgásos élmények révén támogassuk az önbizalom kialakulását és a gyermekek önmagukról alkotott képének gazdagodását.
- **Természetközeli élmények előtérbe helyezése:** A mozgásos tevékenységeket lehetőség szerint természetes környezetben végezzük, hogy a gyermekek közvetlen kapcsolatba kerüljenek a természettel.

- Ezek az alapelvek biztosítják, hogy a mozgásfejlesztő tevékenységek **befogadó, támogató és inspiráló** környezetben valósuljanak meg, elősegítve minden gyermek mozgásos fejlődését és személyes kibontakozását.

3. Szükséges eszközök, anyagok

Kötelek, kréta, fémlapok, bóják, műanyag palackok, papírgurigák (például papírtörlő-gurigák), karikák, labdák, szőnyegek és síp egyaránt használhatók.

Érdemes előnyben részesíteni a természetes anyagokat. A környezetbarát óvodai eszközök – például újrahasznosított papír, fenntartható forrásból származó fa ceruzák és egyéb kiegészítők – hozzájárulnak az ökológiai lábnyom csökkentéséhez.

A fenntartható játékok, például organikus anyagokból készült textíliák vagy újrahasznosított műanyagból készült játékok használata kiemelten fontos. Ezek mentesek az olyan káros vegyi anyagoktól, mint a ftalátok, a biszfenol A (BPA) vagy az ólom, amelyek gyakran előfordulnak a hagyományos műanyag termékekben. Az ilyen anyagok tudatos választásával nemcsak a gyermekek egészségét védjük, hanem a környezet fenntarthatóságához is hozzájárulunk.

4. A csoport mérete

A teljes osztály részt vehet a foglalkozásban (kb. 25 fő), de egyes tevékenységeket kisebb, 5 fős csoportokban végeznek el, párhuzamosan. Előfordulhat, hogy egyes alcsoportok nem vesznek részt közvetlenül az adott feladatban, ekkor az ő feladatuk az osztálytársaik biztatása és támogatása lesz, így még passzív részvétel esetén is beépülnek a tevékenységbe.

5. Időtartam

1. műhely: Testnevelés 3–5 éves gyermekek számára, beleértve a mozgáskorlátozott gyermekeket – Precíziós játékok (90 perc)

- **(15 perc)** Óvodaudvaron/torna teremben/parkban
- **(60 perc)** Óvodaudvaron/torna teremben/parkban
- **(15 perc)** Osztályteremben

2. műhely: Testnevelés 3–5 éves gyermekek számára, beleértve a mozgáskorlátozott gyermekeket – Mozgásos játékok (90 perc)

- **(15 perc)** Az óvoda udvarán/tornateremben/parkban
- **(60 perc)** Az óvoda udvarán/tornateremben/parkban
- **(15 perc)** Osztályteremben

3. műhely: Testnevelés 3–5 éves gyermekek számára, beleértve a mozgáskorlátozott gyermekeket – Mozgásos pályák és akadálypályák (90 perc)

- **(15 perc)** Az óvoda udvarán/tornateremben/parkban
- **(60 perc)** Az óvoda udvarán/tornateremben/parkban
- **(15 perc)** Osztályteremben

6. Lépésről lépésre útmutató a tevékenységek megvalósításához interdiszciplináris megközelítéssel

1. műhely: Testnevelés 3-5 éves gyermekek számára, beleértve a mozgáskorlátozott gyermekeket – Precíziós játékok

A **precíziós dobójátékok** könnyen adaptálhatók, mivel nem igényelnek túlzott mozgást. Annak érdekében, hogy minden gyermek részt vehessen, 4-5 megállót alakítunk ki, amelyeken a gyermekek 5-6 fős csoportokban haladnak végig. A játékok száma az óvodaudvar méretétől függ. Ha nem lehetséges a gyermekek kisebb csoportokban való elosztása, fontos, hogy a társak bátorítása kiemelt szerepet kapjon, így a gyermekek felváltva is végezhetik a feladatokat.

- **„Disco-golf” játék:** 3 vagy 4 karikát helyezünk el a pályán,

amelyeket megszámozunk. Ezek lesznek a „lyukak”. Minden gyermek kap egy frizbit, amely labdaként fog funkcionálni. A gyermekek egy táblázatot is kapnak, amelyre az óvodapedagógus felírja a nevüket és azt, hogy hány dobásból találták el az adott „lyukat”.

- **Bábudöntés (bowling):** Néhány bóját vagy bábut függőlegesen állítunk fel, és cél ezeknek a ledöntése. Egy változat lehet a klasszikus teke, amelyhez javasolt kis műanyag palackokat használni, amelyeket homokkal vagy vízzel töltünk meg a stabilitás érdekében. A teke készítése egy osztálytermi tevékenység is lehet, ahol a gyermekek a bábukat papírgurigákból (pl. konyhai törőlapír vagy WC-papír guriga) készíthetik, majd színekkel díszíthetik. Egy másik variáció, hogy a gyermekek egy adott színű bábut próbálnak ledönteni, amely egyéb tanulási lehetőségeket is biztosít a 3-5 évesek számára.
- **Karikadobás bójákra:** Bójákat állítunk fel, és a gyermekeknek a karikákat kell rájuk dobniuk.

- **Céltábla a földön:** Krétával egy célpontot rajzolunk a földre, amelybe a gyermekek fémlemezeket vagy más kisebb tárgyakat dobnak, hogy a lehető legmagasabb pontszámot ériék el. Ha a helyszín korlátozott, a célpont helyett ugróiskolát is lehet készíteni. Ha a talajra nem lehet rajzolni, madzaggal is kirajzolható egy alakzat.
- **Harang megkongatása:** Az ECEC pedagógus egy kb. két méter magasan lógó harangot helyez el, mellette egy kosarat, amely tele van kis labdákkal (pl. teniszlabdák). A „Kongasd meg a harangot!” jelzés után a gyermekek egyenként labdát vesznek, és megpróbálják eltalálni a harangot, hogy megszólaltassák. Ez a játék csapatban is játszható, 5-6 fős csoportokban, ahol minden csapattag egymás után próbálkozik, a nyertes pedig az lesz, aki a legtöbbször találja el a harangot.

Egy másik változat: A gyermekeket megkérhetjük arra, hogy ezeket a dobásokat egy széken ülve végezzék el, így „beleképzelhetik magukat” mozgáskorlátozott társaik helyzetébe.

(15 perc) Meleg fogadtatás és bevezetés a műhelybe. Rövid magyarázat a műhely céljairól. Könnyed, szórakoztató bemelegítő gyakorlatok a gyermekek mozgásba hozására és rugalmasságuk növelésére. Finom nyújtógyakorlatok az izmok felkészítésére a fizikai játékhoz. Vidám zene lejátszása a motiváció fokozására. A gyermekek elosztása a különböző játékok vagy állomások között. A mozgáskorlátozott gyermekek elvégezhetik a kerekesszékes gyermekek számára ajánlott speciális bemelegítő gyakorlatokat.

(60 perc) 15-20 perc játékallozásonként, a pedagógus síppal jelzi a váltásokat. A gyermekek csoportokban haladnak az állomások között. Az ECEC pedagógus rendszeresen körbejárja a csoportokat, segítséget nyújtva, ahol szükséges.

(15 perc) A tevékenységek végén a gyermekek az osztályteremben vagy a játszótéren ülve megbeszélik, mit csináltak, és hogyan érezték magukat. A pedagógus jegyzeteket készít a tevékenység jövőbeni fejlesztése érdekében.

Megjegyzés: Az itt megadott időtartam csak becslés. Az időtartam függ a gyermekek létszámától, a ténylegesen rendelkezésre álló időtől, valamint a 3-5 éves gyermekek figyelmi képességeitől, amely ebben a korban korlátozott.

Fontos: Ezek a tevékenységek egyszerű tervezésük és kivitelezésük miatt könnyen megvalósíthatóak tornateremben, óvodaudvaron vagy egy parkban. A tevékenység megtervezéséhez további tippek találhatóak a "Útmutató az ECEC pedagógusok számára" című dokumentumban.

2. műhely: Testnevelés 3-5 éves gyermekek számára, beleértve a mozgássérült gyermekeket – Mozgásos játékok

A dobójátékokat mozgással kombinálva is adaptálhatjuk. Egy lehetséges módja ennek, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek a kerekesszékük védelme érdekében a széket használják a dobás fedezésére, ezáltal kiegyenlítve a mozgás nehézségeit a stabilitás megőrzésével.

Állatvadászat

Ez a dobójáték az alábbi módon zajlik: Két gyermek kezdőként „bagoly” lesz, és egy labdát kapnak, amellyel el kell találniuk a többi gyermeket, akik például „egerek” szerepében futkosnak.

Az a gyermek, akinél a labda van, csak dobhatja vagy átadhatja azt társának, de nem mozoghat.

Ha eltalálnak egy osztálytársat, ő is a „baglyok” közé kerül, és csatlakozik az elkapókhoz, hogy végül az egész osztályt „elkapják”.

Ez a dobójáték nagyobb vagy kisebb csoportokban is játszható, a gyermekek csoportszintjének megfelelően. Javasolt kisebb csoportokkal kezdeni, hogy a gyermekek megértsék a játék szabályait és logikáját. Amikor már megértették, fokozatosan növelhetjük a résztvevők számát, és bevezethetünk két labdát is a játékba. Ez növeli a kognitív részvételt és az érzékelési készségeket, amelyek fontosabbak lehetnek, mint más típusú játékokban.

Róka vadászat

Egy kijelölt területen minden gyermek egy darab anyagot helyez el a dereka mögött, mintha az „rókafarka” lenne. A játék célja, hogy a gyermekek leszedjék egymás farkát, majd maguk mögé tegyék. A győztes az lesz, aki a legtöbb farkat gyűjti össze a játék végére.

A mozgássérült gyermekek a farkukat a székekre rögzítik. Kijelölhetünk olyan területeket is, ahol a farkat nem lehet eltávolítani.

Figyelj, figyelj!

A gyermekek szabadon mozognak a térben. Az ECEC pedagógus egy meghatározott helyet vagy tárgyat nevez meg, például: „egy tölgyfa levele”, „egy bot”, „valami barna”, „valami, ami egy esős erdő illatát idézi”. A gyermekeknek az adott tárgyhoz kell menniük és megérinteniük azt.

A mozgáskorlátozott gyermekek valószínűleg utoljára érkeznek meg, mivel lassabban mozognak. A játék kiegyenlítése érdekében a többi gyermek számára olyan mozgásformákat lehet bevezetni, amelyek csökkentik a sebességkülönbséget: például sétálhatnak, futhatnak, kúszhatnak, egy lábon ugrálhatnak, bekötött szemmel haladhatnak vagy kígyóként kúszhatnak – ezt a pedagógus döntheti el.

Itt a vadász!

Ehhez a játékhoz az ECEC pedagógus öt-hat kört rajzol a terem padlójára (a „vadonban lévő állatok” számának megfelelően). Ezek a körök tartalmazhatnak az adott állatok sziluettjeit vagy ábráit.

A gyermekeket kis csoportokra osztjuk, és mindegyik csoport egy adott állatot képvisel.

A „Játsszunk az erdőben!” jelzésre a gyermekek elhagyják a köreiket, és az adott állat mozgásával közlekednek a teremben: egyesek ugrálnak, mint a békák, mások ügetnek, mint a lovak, másznak, mint a kutyák, ugrálnak, mint a nyulak vagy szárnyaikat lengetve repülnek, mint a madarak.

Amikor a pedagógus azt mondja: „Itt a vadász!”, minden gyermeknek vissza kell térnie a saját körébe, ugyanazzal a mozgással, mint korábban.

A játék bonyolítható azzal, hogy az egyik gyermek lesz a vadász, aki a pedagógus jelzésére belép a játékba és próbálja elkapni az „állatokat”. A mozgáskorlátozott gyermekek az alábbi szerepeket választhatják:

„Lovas a ló hátán”

„Hal vagy angolna, amely úszik a vízben”

„Sas vagy sárkány hátán repül”

vagy bármilyen más szerep, amely megfelel a mozgásképessegeiknek.

(15 perc) Meleg fogadtatás és bevezetés a műhelybe. A műhely céljainak rövid bemutatása. Vidám bemelegítő gyakorlatok, amelyek átmozgatják a gyermekeket és felkészítik az izmaikat a mozgásos tevékenységekre. Lendületes zene lejátszása a gyermekek motivációjának fokozására. A mozgáskorlátozott gyermekek elvégezhetik a mozgássérült gyermekek számára ajánlott bemelegítő gyakorlatokat.

(60 perc) Engedjük, hogy minden játék 15-20 percig tartson, és a sípjelzéssel jelezzük a játékváltásokat.

(15 perc) Az osztályteremben vagy a játszótéren ülve beszéljük meg, mit csináltunk és hogyan éreztük magunkat. Az ECEC pedagógusok jegyzeteket készítenek annak érdekében, hogy a jövőbeni alkalmak során fejleszthessék a tevékenységet.

Fontos megjegyzés: Az itt megadott időtartam csak becsült érték. Az időtartam nemcsak a gyermekek létszámától és a rendelkezésre álló időtől függ, hanem attól is, hogy a 3–5 éves gyermekek figyelmi képessége korlátozott ebben a korban.

Megfontolandó: Ezek a tevékenységek egyszerű tervezhetőségük és kivitelezhetőségük miatt könnyen megvalósíthatók tornateremben, óvodaudvaron vagy egy parkban. Ha a tevékenység az óvoda falain kívül zajlik, biztosítani kell, hogy a talaj megfelelő legyen a kerekesszéket használó gyermekek szabad mozgásához.

További információért a tevékenységek megtervezésével kapcsolatban ajánljuk az „Útmutató az ECEC pedagógusok számára” című dokumentumot.

3. műhely: Testnevelés mozgáskorlátozott gyermekek számára – Akadálypályák

Ezek a speciálisan kialakított akadálypályák célzottan segítik a gyermekek motoros és kognitív készségeinek fejlődését. Ebben az életkorban a testi és szellemi fejlődés

kulcsfontosságú, ezért ezek a pályák alapvető eszközként szolgálnak a koordináció, az egyensúly és a testtudat fejlesztésében.

A főbb előnyök három csoportba sorolhatók:

- **Motoros fejlődés:**
 - Szem-kéz és szem-láb koordináció fejlesztése
 - Izomerősítés és finommotorikus készségek fejlődése
- **Kognitív stimuláció:**
 - Koncentráció és figyelem fejlesztése
 - Térbeli memória és problémamegoldó készség fejlesztése
- **Szocializáció és kommunikáció:**
 - Csapatmunka és kommunikáció fejlesztése
 - Pozitív kapcsolatok kialakítása más gyermekekkel

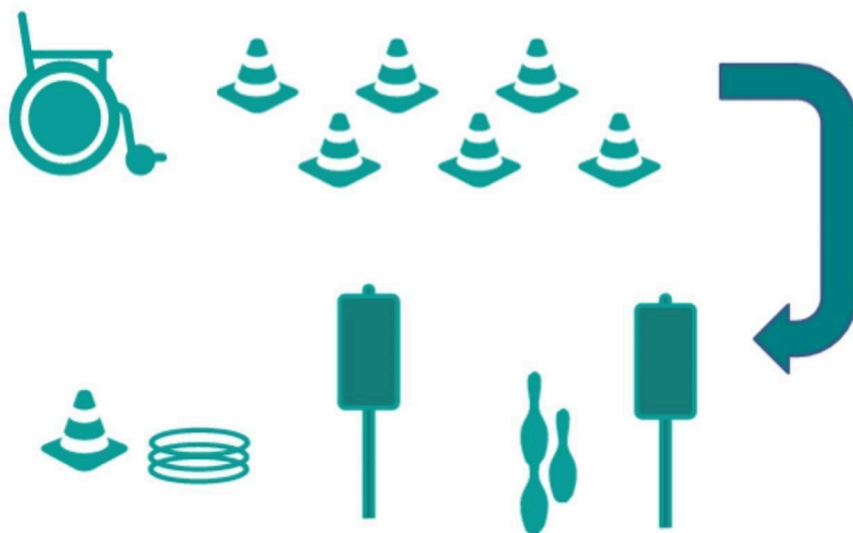
Amikor akadálypályákat tervezünk, akár csak más pszichomotoros tevékenységeknél, figyelembe kell vennünk a mozgáskorlátozott gyermekek esetleges nehézségeit, ugyanakkor a lehetőségeikre kell összpontosítanunk.

A kerekesszékes vagy mozgáskorlátozott gyermekek számára kialakított pszichomotoros pályák egyik leggyakoribb eleme a bóják elhelyezése, amelyeket a gyermekek kikerülhetnek egy ziczzag vonalon haladva. Az útvonal különböző pontjain további feladatokat is beépíthetünk, például:

- Labdadobás egy kosárba (kosárlabda)
- Kis labda ütögetése egy bottal a földön (golf)
- Bábuk ledöntése dobással (tekészés)
- Karikák dobása bójákra

Ezenkívül megállóhelyeket is kijelölhetünk, ahol a sorukra váró gyermekek egyszerű kérdéseket tesznek fel egymásnak, például: „Milyen hangot ad ki a kutya?” vagy más, a természethez kapcsolódó kérdéseket, például: „Mondj egy dolgot, amit szeretsz a természetben!”, „Melyik évszakban süt a legtöbbet a nap?”.

Képi megjelenítés: Javasolt, hogy minden állomáson legyenek természeti elemek, amelyeken a gyerekek áthaladhatnak. ³

Fontos szem előtt tartani, hogy ezek a tevékenységek 3-5 éves gyermekek számára készülnek, ezért a kérdéseknek az ő életkori szintjükhöz és érdeklődési körükhöz kell igazodniuk.

A mozgáskorlátozottság nélküli gyermekek ugyanazokat a tevékenységeket végezhetik el, mint társaik, azonban az eszközöket és a teret úgy kell alakítani, hogy a kerekesszéket használó gyermek számára is megfelelő legyen, különösen a zigzag bóják területén.

A pálya teljesíthető váltóversenyként csoportokban vagy egyénileg. Az egyik lehetséges szabály az, hogy egy-egy tevékenységet teljesíteni kell, mielőtt a következő gyermek folytathatná a versenyt. Másik lehetőség, hogy minden állomáson pontokat lehet szerezni, vagy az idő alapján kerül értékelésre a teljesítmény. Ha egy akadályt megérintenek vagy elmozdítanak, újra kell kezdeni az adott szakaszt.

A pálya nehezíthető különböző módokon:

³Kép: saját tervezés

- Rámpa hozzáadása a kihívás növelésére.
- Ha a gyermek képes önállóan kiszállni a kerekesszékből (vagy segítséggel), egy matracot is elhelyezhetünk, amelyen kúszva kell áthaladniuk, mintha kígyóként haladnának előre.
- Az útvonal variálható: balra és jobbra fordulásokkal, irányváltásokkal, teljes fordulatokkal, nyolcas vagy dupla forduló alakzatokkal.

A kihívás nemcsak a térrel, hanem az idővel is szabályozható:

- Verseny az idő ellen, ahol a gyermekek egy meghatározott időn belül próbálják teljesíteni a pályát.
- Csapatos időmérés, ahol a leggyorsabb csapat nyer.
- Egyéni időmérés, ahol minden gyermek saját teljesítményét javíthatja.
- Időbeosztás

(15 perc) Bevezetés és bemelegítés. Meleg fogadtatás és a műhely céljainak rövid bemutatása. Könnyed bemelegítő gyakorlatok a mozgás előkészítésére és az izmok átmozgatására. Lendületes zene lejátszása a gyermekek motiválására. A mozgáskorlátozott gyermekek elvégezhetik a kerekesszékes gyermekek számára ajánlott bemelegítő gyakorlatokat (infografika alapján).

(60 perc) Akadálypálya teljesítése. A gyermekek a pedagógus által meghatározott szabályok és kialakítás szerint végzik az akadálypályát. Az akadálypálya egy olyan gyermekeknek szóló mozgásos tevékenység, amely nemcsak élvezetes, hanem fejleszti a motorikus és pszichomotoros készségeket is.

(15 perc) Reflexió és megbeszélés. Az osztályteremben vagy a játszótéren ülve megbeszéljük, mit csináltunk és hogyan éreztük magunkat. Különös figyelmet fordítunk a mozgáskorlátozott gyermekek észrevételeire és tapasztalataira.

Az ECEC pedagógusok jegyzeteket készítenek a foglalkozás fejlesztése érdekében.

7. Befogadás: hogyan lehet az aktivitásokat minden gyermekhez igazítani, beleértve a mozgáskorlátozottakat és az adott korosztályt

Az ECEC pedagógusok és az óvodapedagógusok kulcsszerepet játszanak a mozgáskorlátozott gyermekek befogadásában, azonban az oktatási intézménynek még nagyobb felelőssége van a terek akadálymentesítésében és adaptálásában.

Az óvoda vezetőségének feladata az egyenetlen talajok, járdák és szegélyek eltávolítása vagy javítása, hogy a gyökerek vagy más akadályok ne jelentsenek balesetveszélyt. Az akadálymentes játszóterek kialakítása, amelyek tartalmazhatnak:

gumiburkolatú felületeket, hozzáférhető hintákat, csúszdákat és játszóházakat, rámpákat és automata ajtókat, lifteket a teljes körű hozzáférhetőség érdekében.

Az inkluzív játszótér kettős előnnyel bír: A mozgáskorlátozott gyermekek könnyebben részt vehetnek a tevékenységekben, szórakozhatnak és megszűnik az elszigeteltség érzése. A csoporttársaik megtapasztalhatják, milyen kihívásokkal szembesülnek mozgáskorlátozott társaik, és segíti őket az empátia és a társadalmi elfogadás fejlesztésében. A gyermekek természetüknél fogva együtt játszanak, de ha a környezet nem megfelelő, azok a gyermekek, akiknek több akadállyal kell megküzdeniük, vagy akik veszélyben érezhetik magukat, automatikusan háttérbe szorulhatnak.

Ezért minden bemutatott tevékenységet úgy terveztünk meg, hogy azokat a mozgáskorlátozott és a teljesen mozgásképes gyermekek egyaránt elvégezhessék.

Az oktatási gyakorlatban minden tevékenységet a csoport igényeihez és az egyes gyermekek sajátosságaihoz kell igazítani, akár mozgáskorlátozottak, akár nem.

Sok mozgássérült gyermek számára nehézséget okoz a mozgással járó tevékenységek teljes körű élvezete a következő akadályok miatt:

- Személyes akadályok (önbizalomhiány vagy az a hit, hogy nem képesek teljesíteni egy adott feladatot)
- Fizikai akadályok (építészeti korlátok, például lépcsők vagy szűk folyosók)
- Társadalmi akadályok (kortársak elutasítása vagy diszkrimináció)
- Az adott tevékenység kiválasztása a gyermek mozgáskéességétől, de legfőképpen az ő érdeklődési körétől és preferenciáitól függ.

Végül sok szülő hajlamos túlvédni a mozgássérült gyermekét.

Az oktatóknak meg kell győzniük a szülőket arról, hogy ha hagyják gyermeküket kilépni a

„komfortzónájából”, az segíteni fogja őket új tevékenységek felfedezésében és az önállóságuk növelésében.

8. Lehetséges kockázati tényezők

A mozgássérült gyermekek élete folyamatos kihívásokat jelent egy olyan társadalomban, amely tele van akadályokkal és gátakkal: lépcsők, szűk bejáratok, egyenetlen padlózat, különböző magasságban lévő tárgyak, amelyek mind megnehezítik a mindennapi mozgást.

Az oktatási intézményen belül számos intézkedés hozható a környezet akadálymentesítésére. Amikor azonban kilépünk az óvoda biztonságot nyújtó közegéből, több szempontot kell figyelembe venni:

- Megközelíthetőség: Elérhetőek-e a buszmegállók és a mozgáskorlátozottak számára fenntartott parkolók? Van-e legalább egy akadálymentes bejárat a játszótérre? A játszótér vagy az óvodaudvar rendelkezik-e megfelelő tájékoztató jelzésekkel a látássérültek számára, amelyek segítenek a tájékozódásban? A járda felülete egyenletes, szilárd, csúszásmentes, és lehetővé teszi-e a kerekesszékes mozgást? Vannak-e akadályok az óvoda és a játszótér közötti útszakaszon? A rámpák dőlésszöge kevesebb, mint 8%?
- Utca- és játszótéri berendezések: A kutak különböző magasságokban helyezkednek el, hogy minden gyermek számára elérhetőek legyenek? A kutak nyitó-záró mechanizmusai könnyen működtethetők? A szemetesek elérhető magasságban (70–90 cm) és közel a játszótérhez helyezkednek el? A hinták kialakítása lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy biztonságosan kapaszkodhassanak hintázás közben? A hintaülés magassága megfelelő ahhoz, hogy egy kerekesszékes gyermek is átszállhasson rá? A hinta rendelkezik-e rögzítő mechanizmussal a test megtámasztásához? Ha vannak kézügyességet fejlesztő játékok, azok legalább 70 cm magasan vannak-e, vagy lehetővé teszik-e a kerekesszékből történő használatot?

A kockázatok minimalizálásának legjobb módja az alapos előzetes tervezés.

9. Reflexiós kérdések az értékeléshez

A műhely célkitűzéseiből kiindulva érdemes feltenni a következő kérdéseket:

- A gyermek élvezte a tevékenységeket, és szeretné-e egy másik alkalommal is megismételni őket?
- Fejlődik-e a testének megismerésében és kontrollálásában, illetve különböző stratégiák elsajátításában, úgy, hogy alkalmazkodjon a környezetéhez biztonságos módon?
- Erősödik-e az érzelmi kontrollja? Láttuk-e a tevékenységek során a gyermek részéről a tiszteletet, az önreflexiót, a felelősségvállalást, a szolidaritást és a jókedvet? És a csoporttársai részéről?
- Megfigyelhető-e az önkifejezés és a kreativitás a motorikus megnyilvánulásaiban? Javulnak-e a készségei és önbizalma?
- Legyőzi-e a kihívásokat, és mutat-e jó hozzáállást és képességet a helyzetek megoldására?
- Ezek a tevékenységek hozzájárulnak-e személyes identitásának építéséhez a testéről és annak működéséről szerzett tudás által?
- Észrevehető-e, hogy a gyermek erősebb kötődést alakít ki a természethez azzal, hogy közvetlen kapcsolatba kerül vele?

10. Tippek és javaslatok a családok bevonásához

A szülők és az óvoda közötti bizalom kulcsfontosságú ahhoz, hogy a családok támogató hozzáállást tanúsítsanak a szabadtéri nevelés iránt.

1. Rendszeresen tájékoztassuk a szülőket az osztálytermen belüli és kívüli tevékenységekről.
2. Nemcsak a szülőknek lehetnek kérdéseik. Ha pedagógusként bizonytalanok vagyunk a gyermek képességeivel kapcsolatban, forduljunk a szülőkhöz és kérdezzünk. A kétirányú kommunikáció elengedhetetlen.
3. A tájékoztatás legyen objektív. A szabadtéri programok bizonyos kockázatokat hordozhatnak, de a pedagógusok szakértelme és a gondos tervezés minimalizálja ezeket.
4. Mindig a gyermek érdekeit tartsuk szem előtt. **A szülők és tanárok közös célja a gyermek fejlődése**, ezért együtt kell dolgozniuk annak érdekében, hogy a lehető legjobb döntéseket hozzák meg.

5. Osszuk meg a szabadtéri nevelés előnyeit bemutató anyagokat (pl. infografikákat) a szülőkkel, hogy megértsék, miért éri meg támogatni ezt a fajta oktatást. **A pozitív hatások egyértelműek és hosszú távon is jelentősek!**

OLVASÓKUCKÓ

1. A workshop célja és kontextusa

A workshop/műhely célja, hogy gazdagító, multiszenzoros mesélési élményt teremtsen a kisgyermek számára, amely elősegíti a nyelvi és szóbeli kommunikációs készségek, a képzelet, a művészi és zenei kifejezőmód, valamint a szociális készségek fejlődését. A történetmesélési folyamatba a természet elemeit és hangképeit, kreatív művészeti és zenei improvizációt, mozgást és szerepjátékot beépítve a tevékenység célja a gyermekek szókincsének és hallási készségeinek fejlesztése, miközben ösztönzi kreativitásukat és a természet iránti megbecsülésüket. Ez a tapasztalati tanulási megközelítés játékos és értelmes bevonódásra ösztönöz minden gyermeket.

A műhely és az itt bemutatott összes tevékenység egy „Péter, a fényképész és kalandja a természetben” című történetre épül. Ő egy fényképész. Péter története arról szól, hogyan szerette megörökíteni a nyüzsgő városi életet, ám idővel egyre inkább hiányolta a természet nyugalma. Ezért egy kis faluba költözött, amelyet erdők és tavak öleltek körül, és ott felfedezte a természetfotózás szépségét.

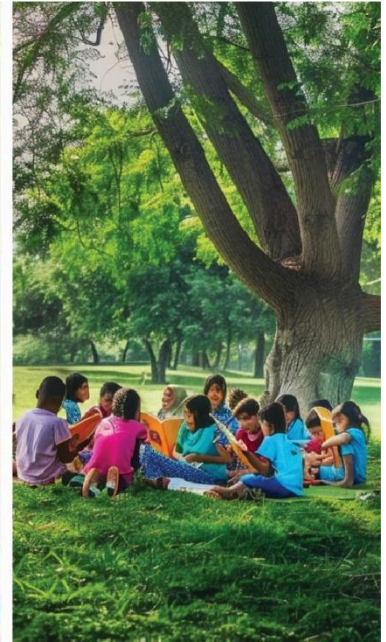
Péter egy fotókönyvet készített, amely inspirálta a városlakókat, hogy jobban értékeljék és óvják a természetet. Ennek hatására sokan ellátogattak abba a békés vidéki helyre, amelyet ő annyira szeretett. Péter örömmel osztotta meg másokkal a természet csodáit, és boldogan látta, hogy munkája másokat is közelebb vitt a természethez.

A műhely beltéren és szabadtéren egyaránt megvalósítható. A szabadtéri tevékenységekhez egy olyan akadálymentesített helyszínt javasolunk, amely ösztönzi a felfedezést és megfigyelést elősegítő, játékos tanulást. Az ajánlott szabadtéri helyszín egy tágas, sík terület (például az óvoda udvara vagy kertje), amely füves, lehetőség szerint egy nagy fa árnyékában vagy más növények, virágok közelében található, hogy madarak vagy rovarok jelenléte biztosított legyen. A műhely egy közeli erdőben vagy más természetes környezetben is megvalósítható, amennyiben az minden gyermek számára – beleértve a mozgáskorlátozottakat is – biztonságosan elérhető. Fontos biztosítani, hogy a gyermekek árnyékos helyen üljenek, lehetőleg egy nagy fa alatt, vagy alternatívaként pavilont vagy sátrat használjanak. Javasoljuk, hogy puha szőnyeget vagy párnákat helyezzenek a földre, hogy a gyermekek körben ülve kényelmesen elhelyezkedhessenek. Ha ez a szabadtéri hely egy másik tér, például egy

park vagy más épületek közelében található, akkor még összetettebb hangkörnyezettel rendelkezik, amely ösztönözheti a játékot, a felfedezést, a beszélgetést és a képzelőerőt.

2. A műhely célkitűzései

A műhely végére a gyermekek meg tudják csinálni:

Nyelvi készségek:

- Új szavakat és kifejezéseket használnak a hangok (hangok elemei) leírására, valamint a városi és természeti hangképhez kapcsolódóan
- Képek leírása a természeti környezetből narratívák segítségével
- Képzeletbeli párbeszédekben való részvétel szerepjátékokon keresztül, a történet szereplőit megformálva
- A történet végét elmesélni

Hallási készségek:

- Hangforrások és azok jelentésének felismerésére a környezetben

**Co-Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

- A történet meghallgatása és megértése

Vizuális művészeti készségek:

- A művészetet a történetmesélés eszközeként használni
- Műalkotásokat létrehozni természetes anyagok felhasználásával
- Különböző művészeti anyagokkal és technikákkal kísérletezni

Zenei készségek:

- Hangokat létrehozni a hangjuk és testük ritmikus használatával
- Felfedezni a különböző hangképzési módokat a hangjuk és testük segítségével
- Hangképeket improvizálni természetes források (kövek, fadarabok, levelek stb.) felhasználásával
- Énekelni kifejező zenei elemek alkalmazásával

Szociális készségek:

- Együttműködni társaikkal, csoportos tevékenységekben részt venni egy közös cél érdekében
- A testüket és érzékszerveiket használni gondolataik és érzéseik közvetítésére
- Kapcsolatot kialakítani a természeti környezettel

Attitűdök:

- Megbecsülni és tiszteletben tartani a természetes környezetet
- Pozitív hozzáállást kialakítani a felfedezéshez és kísérletezéshez

3. Szükséges eszközök és anyagok

- Padlószőnyeg vagy párnák, hogy a gyermekek kényelmesen ülhessenek a szabadtéren
- Kartonkeretek a „fotózás” céljára

- Kövek, nádszálak, kagylók, levelek, virágok, fadarabok, tobozok és egyéb természetes anyagok, amelyeket zenei hangok létrehozására és grafikai tervezéshez lehet használni
- Műanyag palackok, papír, újságpapír, ütőhangszerek a zenei kompozíciókhoz
- Fényképezőgép (álló- vagy videofelvételek készítéséhez)
- Hangrögzítő eszköz
- Képek a történethez
- Képkártyák a történethez
- Ütőhangszerek
- Művészeti anyagok (vízfesték, ecsetek, ragasztó, ceruzák, színes ceruzák, zsírkréták, biztonságos olló, rajzpapír, mosható filctollak)

4. A csoport mérete

Ideális esetben a műhelyben részt vevő gyermekek száma 18-22 fő között lehet, figyelembe véve, hogy minden csoportban legalább két ECEC pedagógus felelős a műhely lebonyolításáért. Ha ennél nagyobb létszámú csoport vesz részt, akkor több pedagógusra lesz szükség. Az ajánlás szerint 20 gyermek esetében 2 ECEC pedagógus biztosítja a foglalkozás zavartalan levezetését. A gyermekek saját térben, párokban, valamint 3-4 fős csoportokban vesznek részt a nyílt és irányított tevékenységekben. Kiemelt figyelmet kell fordítani a mozgáskorlátozott vagy más fogyatékkal élő gyermekek számára, hogy egyenlő mértékben bevonhatók legyenek a tevékenységekbe. Bizonyos esetekben szükség lehet kísérő felnőttek jelenlétére.

5. Időtartam (maximum 2 óra)

A kétórás oktatási program szabadtéri tevékenységekből és a „Péter, a fényképész és kalandja a természetben” című történet narrációján alapuló beltéri foglalkozásokból áll. A szabadtéri tevékenységek során, miután néhány bemelegítő gyakorlat segít a gyermekeknek alkalmazkodni a környezethez (különösen, ha az nem az óvoda jól ismert udvara vagy kertje), a pedagógusok elmesélik a történetet. A gyermekek kreatívan bekapcsolódnak a mesélésbe, majd játékos módon felfedezhetik a

környezetet, megfigyelhetik kedvenc természeti helyeiket, összegyűjthetik az elérhető természetes anyagokat, fényképeket készíthetnek és szerepjátékban vehetnek részt.

A beltéri foglalkozások során a gyermekek művészeti és zenei alkotásokkal dolgoznak, amelyek a szabadtéri tapasztalataikra épülnek. A történet hallgatása és a természetes tér megfigyelése (szemmel), hangjainak meghallgatása (füllel), anyagainak tapintása (kézzel) és illatainak érzékelése (szaglással) lehetővé teszi számukra, hogy kreatívan dolgozzanak a zenei és művészeti tevékenységekben. A szabadtéri tevékenységek során gyűjtött anyagok, fényképek és audiovizuális elemek elősegítik a beltéri tevékenységekhez való kapcsolódást.

A műhely során a gyermekek egyénileg, párokban, kis csoportokban is részt vesznek a tevékenységekben.

A kétórás oktatási program felépítése:

- **(1 óra 15 perc)** az óvoda kertjében vagy egy másik megfelelő szabadtéri helyszínen (a fent leírtak szerint)
- **(45 perc)** az osztályteremben

6. Lépésről lépésre útmutató a tevékenységek megvalósításához egy interdiszciplináris megközelítés alapján (például STEAM tantárgyak)

A tevékenységek úgy vannak felépítve, hogy lehetőséget biztosítsanak mind irányított, mind szabad játékra. Egy képzett ECEC pedagógus vezeti a gyermekeket a bemelegítő gyakorlatokon és az irányított csoportos tevékenységeken keresztül, miközben ösztönzi a szabad játékot is, hogy elősegítse a műhely céljainak elérését.

(10 perc) Meleg fogadtatás és bevezetés a műhelybe:

Az ECEC pedagógus a gyermekeket a kiválasztott szabadtéri helyszínre vezeti (a korábban megadott kritériumok szerint), ahol körben ülnek (a földön, a fűvön vagy párnákon). A pedagógus egy általa választott üdvözlő dalt énekel. A dalt 2-3 alkalommal megismétli, miközben arra ösztönzi a gyermekeket, hogy találjanak egy mozdulatot, amely kísérheti az éneklést, lehetővé téve különböző mozgásokat és gesztusokat, hogy minden gyermek részt vehessen a képességeitől függetlenül. Az ECEC pedagógus mintát mutat, néhány mozgásötlettel ösztönzi a gyermekeket. A

gyermeket arra is bátorítja, hogy csatlakozzanak az énekléshez, dúdolják a dallamot, vagy egyszerű kézmozdulatokkal kísérik a dalt.

A dal után az ECEC pedagógus arra ösztönzi a gyermekeket, hogy mutatkozzanak be a körben (egyenként), és egy kedvenc hangot hozzanak létre a hangjukkal, testük ritmikus használatával és/vagy egy gesztussal (arc- vagy testtartás stb.). Ezt követően a pedagógus arra kéri a gyermekeket, hogy csukják be a szemüket, és maradjanak csendben, hogy azonosítsák a környezetből érkező hangokat. Arra bátorítja őket, hogy figyeljenek nagyon alaposan, és különítsék el azokat a hangokat, amelyeket hallanak. Néhány másodpercnyi csend után megkéri a gyermekeket, hogy írják le vagy utánozzák a hallott hangokat. Minden válasz elfogadott.

Megfelelő vizuális segédeszközök segítségével (lásd 1. melléklet) az ECEC pedagógus arra kéri a gyermekeket, hogy játsszanak egy játékot a hang és a csend megtapasztalására. A gyermekeket arra ösztönzi, hogy vagy töltsék meg a teret különböző hangokkal, amelyeket a hangjukkal, testük ritmusával vagy hangszerekkel improvizálnak, vagy maradjanak csendben, és hallgassák meg a környezet hangképét. Az ECEC pedagógus arra ösztönzi őket, hogy tapasztalják meg a két helyzet közötti különbséget, és vonjanak párhuzamot a városi és a természeti környezet hangképe között. Ezután a pedagógus arra kéri a gyermekeket, hogy figyeljenek a történetre, és röviden elmagyarázza azokat az elvárásokat, amelyeket követniük kell.

(20 perc) A történet elmesélése és a kapcsolódó tevékenységek:

Az óvodai ECEC pedagógus képek segítségével meséli el a történetet (a történet minden szakaszához tartozik egy kép, lásd 2. melléklet), és a gyermekeket különféle tevékenységekbe vonja be a történet alapján. Minden történetrészben a gyermekek a következő tevékenységekben vesznek részt:

1. narráció : *Egyszer volt, hol nem volt, egy nagy és nyüzsgő városban élt egy fényképész, Péter. Szenvedélyesen szerette megörökíteni a város lüktetését – a forgalmas utcákat, az égbe törő épületeket és a színes, vibráló fényeket. Minden nap bejárta a várost, és fényképezőgépével megörökítette az emberek mindennapjait: a siető járókelőket, akik munkába vagy iskolába igyekeztek, valamint azokat, akik kávézók teraszán vagy a parkok padjain pihentek, élvezve a városi élet pillanatait.*

Az ECEC pedagógus arra ösztönzi a gyermekeket, hogy utánózzák a városi környezet hangjait, írják le személyes élményeiket a városról, valamint pantomim segítségével jelenítsenek meg jeleneteket a nagyvárosi életből (például egy autó vezetése, egy zöldségárus a piacon).

2. narráció: *Egy nap azonban Péter valami különösét érzett. Bár mindig is szerette a városi nyüzsgést, valami mégis hiányozni kezdett. Vágyott a csendre, a nyugalomra, a friss levegőre és a természet szépségére. Eszébe jutottak gyerekkori emlékei, amikor a vidéken mezőkön játszott és erdőket fedezett fel. Rájött, hogy elérkezett az idő egy új kalandra!*

Összepakolta fényképezőgépét és néhány kedves holmiját, majd elindult a vidékre. Hosszú utazás után egy apró, bájos faluba érkezett, amelyet buja zöld erdők és kristálytisztá tavak öleltek körül. A levegő friss volt, és a városi zaj helyett csupán a madarak éneke és a levelek lágy susogása hallatszott...

Az ECEC pedagógus arra ösztönzi a gyermekeket, hogy utánózzák a természet hangjait (madarak és más állatok, szél, fák stb.), valamint a természetben megtapasztalható teljes csendet. Arra is bátorítja őket, hogy osszák meg saját tapasztalataikat a természeti kalandjaikról. Megkérdezi a gyermekeket, hogy nevezzék meg a természetes környezetben található növényeket és állatokat, valamint pantomim segítségével jelenítsenek meg jeleneteket a természetből (például legyenek fák – különböző típusú fák, állatok vagy fújjanak, mint a szél).

Az ECEC pedagógus megkérheti a gyermekeket, hogy javasoljanak ötleteket arra, hogy Péter mit tehetne az erdőben, hogy jobban megértsék a történetet. Ezután folytatja a mesélést.

3. narráció: *Péter talált egy bájos kis házat, ahol letelepedhetett. A házhoz egy gyönyörű kert tartozott, tele színes virágokkal, és egy hatalmas almafa állt a közepén, amelynek ágaira madarak telepedtek, hogy vidám dalaikkal betöltsék a levegőt. Péter boldog volt, hogy újra a természet ölelésében élhetett.*

Másnap reggel izgatottan fogta meg fényképezőgépét, és elindult felfedezni a környéket. Bejárta az erdőt, ahol megpillantott egy nyulat, amint csendben rágcsált egy növényt, miközben mókusok ugrándoztak a fák ágain. Tovább sétált a tó partján, ahol kacskák ringatóztak a vízen, és halak ugráltak a felszínre. Amerre csak nézett, mindenhol szépséget talált, amelyet megörökíthetett a kamerájával.

Péter napjai azzal teltek, hogy lenyűgöző tájakat és állatokat fényképezett...

Az ECEC pedagógus megkéri a gyermekeket, hogy gondolkodjanak el, és írjanak le más lehetséges természeti jeleneteket, amelyeket Péter láthatott és megörökíthetett a fényképezőgépével.

4. narráció: *Egy nap Péternek nagyszerű ötlete támadt. Elhatározta, hogy egy képeskönyvet készít, hogy megossza a természet szépségét a nagyváros lakóival. Gondosan kiválogatta a legszebb felvételeit, és összeállította a „Természet Könyvét”. Ezt elküldte barátainak és családjának a városba, abban a reményben, hogy a képek arra ösztönzik őket, hogy jobban értékeljék és óvják a természetet.*

Péter fotóalbuma hatalmas sikert aratott! A városlakók elámulnak a természet lélegzetelállító szépségén. Sokan közülük úgy döntöttek, hogy kiszakadnak a rohanó hétköznapiakból, és ellátogatnak vidékre. Ott felfedezték ugyanazt a nyugalmat és örömet, amelyet Péter is megtapasztalt.

Péter boldogan látta, hogy munkája másokat is közelebb vitt a természethez. Tudta, hogy jól döntött, amikor vidékre költözött. Továbbra is járta a környéket, új tájakat fedezett fel, fényképezett, és megosztotta a természet szépségét a világgal.

Így élt Péter, a fényképész, boldogan, a természet csodáival körülvéve, és azzal az örömmel, hogy másokkal is megoszthatta ezt a szépséget.

Vége.

(10 perc) A történet feldolgozása:

A történet elolvasása után az ECEC pedagógus nyitott kérdéseket tesz fel a gyermekeknek a cselekményről, a főszereplőről (Péter) és a történet helyszínéről. Például: Mit szerettetek a történetben? Mit gondoltok Péter döntéséről, hogy az erdei kis házba költözött? Hogyan érezte magát Péter a városban, és hogyan érezte magát, amikor az erdőbe költözött? Miért készítette el a „Természet Könyvét”? Ha ti lennétek Péter, a városban maradnátok, vagy a vidékre költöznétek? Miért?

(10 perc) A történet újramesélése:

A beszélgetés után az ECEC pedagógus átadja a gyermekeknek a történethez kapcsolódó képkártyákat (lásd 2. melléklet), és megkéri őket, hogy saját szavaikkal

mesélik el újra a történetet, miközben a kártyákat a történet eseményeinek megfelelő sorrendbe helyezik.

(15 perc) A környezet felfedezése:

A következő tevékenységben a gyermekek szabadon dolgozhatnak párokban, hogy felfedezzék a környezetet. Az ECEC pedagógus arra ösztönzi őket, hogy képzeljék el magukat fényképezőként, akik meg akarják örökíteni a környezet legérdekesebb és legcsodálatosabb részeit.

Az ECEC pedagógus kartonkereteket biztosít a gyermekek számára (lásd 3. melléklet), és arra ösztönzi őket, hogy helyezték el vagy irányítsák őket azokra a dolgokra, amelyeket érdekesnek vagy szépnek találnak. A pedagógus motiválja a gyermekeket arra, hogy közelebbről figyeljék meg a növényeket, virágokat, magokat, leveleket és más természetes anyagokat, és próbálkozzanak azzal, hogy a kartonkeretet különböző elemekre fókuszálják. Végül a gyermekeket arra bátorítja, hogy válasszák ki a számukra legszebb helyet, és a kartonkerettel elszigetelve emeljék ki azt.

Miközben a gyermekek felfedeznek, az ECEC pedagógus figyelemmel kíséri őket, támogatja próbálkozásaikat, segíti felfedezéseiket, valamint interakcióba lép velük. A gyermekek és a pedagógus közötti párbeszéd és kommunikáció elősegítheti a tevékenység sikerességét.

Ugyanakkor az ECEC pedagógus fényképeket készít a gyermekek által kiválasztott természetes helyszínekről, ahol a kartonkereteiket elhelyezik vagy irányítják. Ezek a dokumentáció későbbi beltéri tevékenységekhez is felhasználhatók.

A gyermekeket arra is megkérlik, hogy gyűjtsenek természetes anyagokat a környezetből, például köveket, leveleket, kis faágakat stb. Fontos azonban, hogy a gyermekek ne vágjanak le virágokat és ne károsítsák a természetet. Javasolt, hogy kis tárolóedényeket biztosítsanak számukra, amelyekbe biztonságos módon gyűjthetik a természetes elemeket, például köveket vagy leveleket.

(10 perc) Zárókör élmények megosztásával és énekléssel:

Az ECEC pedagógus visszavezeti a gyermekeket egy körbe (az eredeti ülőhelyzetükbe), és arra ösztönzi őket, hogy beszéljenek a természeti környezetben szerzett felfedezéseikről. Különösen arra kéri őket, hogy meséljenek azokról az egyedi helyekről, amelyeket a kartonkereteik segítségével azonosítottak, valamint mutassák

meg és beszéljenek az általuk gyűjtött természetes anyagokról. A szabadtéri tevékenységek egy fákról szóló dal eléneklésével zárulnak, amelyet gesztusokkal kísérnek (lásd 5. melléklet).

(45 perc) A szabadtéri tevékenységek folytatása a beltéri térben:

Az ECEC pedagógus összegyűjti a gyermekeket egy körben, és beszélgetést kezdeményez a szabadtéri élményekről és a történetmesélésről. Lejátssza a szabadtéri tevékenységek során rögzített természeti hangképet és megmutatja a fényképeket, amelyeken a gyermekek a kartonkereteket használva fedezik fel a környezetet. Egy rövid beszélgetés után a pedagógus elmagyarázza, hogy a gyermekek két kreatív állomás között választhatnak az osztályteremben:

a) művészeti állomás és

b) zenei állomás.

A művészeti állomáson a gyermekek a természet ihlette műalkotásokat hoznak létre hagyományos művészeti anyagok, természetes elemek és saját kreativitásuk felhasználásával. Bár ez egy beltéri foglalkozás, célja, hogy a gyermekeket továbbra is kapcsolatban tartsa a természeti világgal, és ösztönözze őket arra, hogy művészi módon fejezzék ki magukat még a zárt térben is. A gyermekek levelek, gallyak, tobozok és virágok felhasználásával kollázsokat, természetlenyomatokat és egyedi

festményeket készíthetnek. A földszínek használata festés közben, valamint a levelek, botok vagy más természetes tárgyak ecsetként vagy nyomdázóként való alkalmazása segít nekik a természetben található színek, formák és textúrák felfedezésében. Az elkészült műalkotások kiállíthatók, vagy egy saját „Természet Könyve” összeállítására is felhasználhatók (lásd 4. melléklet).

A zenei állomáson a gyermekek kísérleteznek és természet ihlette hangokat hoznak létre a szabadtéri tevékenység során gyűjtött természetes anyagok (például kövek, fadarabok, levelek), a hangjuk/testük ritmusos használata, újrahasznosított anyagok (például műanyag palackok, papír, konzervdobozok stb.) és kis ütőhangszerek (például maracas, tojáscsörgők, esőbotok, keretes dobok) segítségével. Az ECEC pedagógus elmagyarázza a gyermekeknek, hogy egy „Hallgass a Természetre” című zenei kompozíciót fognak létrehozni, amely a természeti környezet hangképét jeleníti meg. Arra ösztönzi őket, hogy gondolkodjanak el mindazon dolgokon, amelyek a természetben történnek (például eső, szél, madarak, állatok, csend), és kísérletezzenek a rendelkezésre álló eszközökkel, hogy ezeket a hangokat zenei alkotásaikban megjelenítsék.

7. Inklúzió: hogyan lehet a tevékenységeket minden gyermek számára személyre szabni, beleértve a mozgáskorlátozott gyermekeket és az adott korcsoportot

A műhelyben javasolt tevékenységek úgy lettek kialakítva, hogy minden gyermek számára befogadóak legyenek, beleértve a mozgáskorlátozott gyermekeket is. Konkrétan:

- Az üdvözlő bemelegítő tevékenység során javasoljuk, hogy a gyermekek maguk választhassák meg, hogyan szeretnék részt venni a foglalkozásban, legyen az testmozgás, gesztusok, hangok vagy ütőhangszerek használata, az egyéni szükségleteiknek megfelelően.
- A történetmesélés során azok a gyermekek, akiknek nehézséget okoz hangok kiadása, pantomim segítségével vehetnek részt, és fordítva. A cél a rugalmasság biztosítása, hogy minden gyermek az őt leginkább segítő módon kapcsolódhasson be az interaktív tevékenységbe.
- A természet felfedezésével kapcsolatos tevékenység során javasoljuk, hogy a látássérült gyermekek számára taktilis lehetőségeket biztosítsunk, például

természetes anyagok (pl. kövek, levelek) tapintásának és textúrájuk érzékelésének lehetőségét. Emellett arra is ösztönözhetjük őket, hogy figyeljenek a természet hangjaira, és írják le, mit hallanak. A mozgáskorlátozott gyermekek számára, akik nem tudnak önállóan mozogni, ajánlott a természetes anyagok odavitele hozzájuk vagy párban való felfedezés, ahol társuk segít nekik.

- A zárókör során a nyelvi nehézségekkel küzdő gyermekek számára javasoljuk, hogy papírt és ceruzát biztosítsunk, hogy rajzolva mesélhessék el élményeiket.

8. Lehetséges kockázati tényezők

Nem merülnek fel lehetséges kockázati tényezők.

9. Reflexiós kérdések a foglalkozás lezárásához

- ☐ Mit gondolsz Péter döntéséről, hogy elhagyta a várost és az erdő szélén lévő kis házba költözött? Egyetértesz vele? Miért?
- ☐ Meg tudnál nevezni néhány hangot, amelyet egy városban hallasz, és néhányat, amelyet egy erdőben?
- ☐ Hogyan éreztél magad, amikor a keretekkel fedezted fel a környezetet?
- ☐ Ha meg kellene változtatnod a történetet, mit javasolnál?
- ☐ Hogyan használhatnánk fel a természetkönyvet és a zenei kompozíciókat, amelyeket készítettetek?

10. Típek és javaslatok a családok bevonására

Fontolóra vehető a szülők meghívása, hogy segítsenek a műhely számára kiválasztott szabadtéri tér akadálymentessé és biztonságossá tételében. A helyszíntől függően ez magában foglalhatja a veszélyes tárgyak eltávolítását, a terület bekerítését, illetve a tér rendezését a műhely előtt.

Megfontolandó a szülők bevonása a műhely szabadtéri tevékenységeibe, hogy aktívan részt vehessenek a gyermekükkel együtt, különösen a környezet felfedezésére összpontosító tevékenységekben.

Javasolt egy összegzés küldése a szabadtéri tevékenységekről a szülők számára, ösztönözve őket arra, hogy kérdezzenek, és beszélgessenek a gyermekük élményeiről, ezáltal segítve az otthoni tanulás folytatását.

A szülők meghívása a beltéri tevékenységekre is egy lehetőség, hogy együtt dolgozzanak a gyermekükkel a zenei kompozíció vagy a természet ihlette műalkotás elkészítésében.

Mellékletek

I melléklet: Kártyák

Városi látkép

**Co-Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

Természeti környezet képe

II Melléklet: Történet Kártyák

1 kép/1 narráció

Egyszer volt, hol nem volt, egy nagy és nyüzsgő városban élt egy fényképész, Péter. Szenvedélyesen szeretette megörökíteni a város lüktetését – a forgalmas utcákat, az égbe törő épületeket és a színes, vibráló fényeket. Minden nap bejárta a várost, és fényképezőgépével megörökítette az emberek mindennapjait: a siető járókelőket, akik munkába vagy iskolába igyekeztek, valamint azokat, akik kávézók teraszán vagy a parkok padjain pihentek, élvezve a városi élet pillanatait.

**Co-Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

2 kép/2 narráció

Egy nap azonban Péter valami különösét érzett. Bár mindig is szerette a városi nyüzsgést, valami mégis hiányozni kezdett. Vágyott a csendre, a nyugalomra, a friss levegőre és a természet szépségére. Eszébe jutottak gyerekkori emlékei, amikor a vidéken mezőkön játszott és erdőket fedezett fel. Rájött, hogy elérkezett az idő egy új kalandra!

Összepakolta fényképezőgépét és néhány kedves holmiját, majd elindult a vidékre. Hosszú utazás után egy apró, bájos faluba érkezett, amelyet buja zöld erdők és kristálytisztá tavak öleltek körül. A levegő friss volt, és a városi zaj helyett csupán a madarak éneke és a levelek lágy susogása hallatszott...

**Co-Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

3 kép/3 narráció

Péter talált egy bájos kis házat, ahol letelepedhetett. A házhoz egy gyönyörű kert tartozott, tele színes virágokkal, és egy hatalmas almafa állt a közepén, amelynek ágaira madarak telepedtek, hogy vidám dalaikkal betöltsék a levegőt. Péter boldog volt, hogy újra a természet ölelésében élhetett.

Másnap reggel izgatottan fogta meg fényképezőgépét, és elindult felfedezni a környéket. Bejárta az erdőt, ahol megpillantott egy nyulat, amint csendben rágcsált egy növényt, miközben mókusok ugrándoztak a fák ágain. Tovább sétált a tó partján, ahol kacskák ringatóztak a vízen, és halak ugráltak a felszínre. Amerre csak nézett, mindenhol szépséget talált, amelyet megörökíthetett a kamerájával.

**Co-Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

4 kép/4 narráció

Egy nap Péternek nagyszerű ötlete támadt. Elhatározta, hogy egy képeskönyvet készít, hogy megossza a természet szépségét a nagyváros lakóival. Gondosan kiválogatta a legjobb felvételeit, és összeállította a „**Természet Könyvét**”. Ezt elküldte barátainak és családjának a városba, abban a reményben, hogy a képek arra ösztönzik őket, hogy jobban értékeljék és óvják a természetet.

Péter fotóalbuma hatalmas sikert aratott! A városlakók elámulnak a természet lélegzetelállító szépségén. Sokan közülük úgy döntöttek, hogy kiszakadnak a rohanó hétköznapiakból, és ellátogatnak vidékre. Ott felfedezték ugyanazt a nyugalmat és örömet, amelyet Péter is megtapasztalt.

Péter boldogan látta, hogy munkája másokat is közelebb vitt a természethez. Tudta, hogy jól döntött, amikor vidékre költözött. Továbbra is járta a környéket, új tájakat fedezett fel, fényképezett, és megosztotta a természet szépségét a világgal.

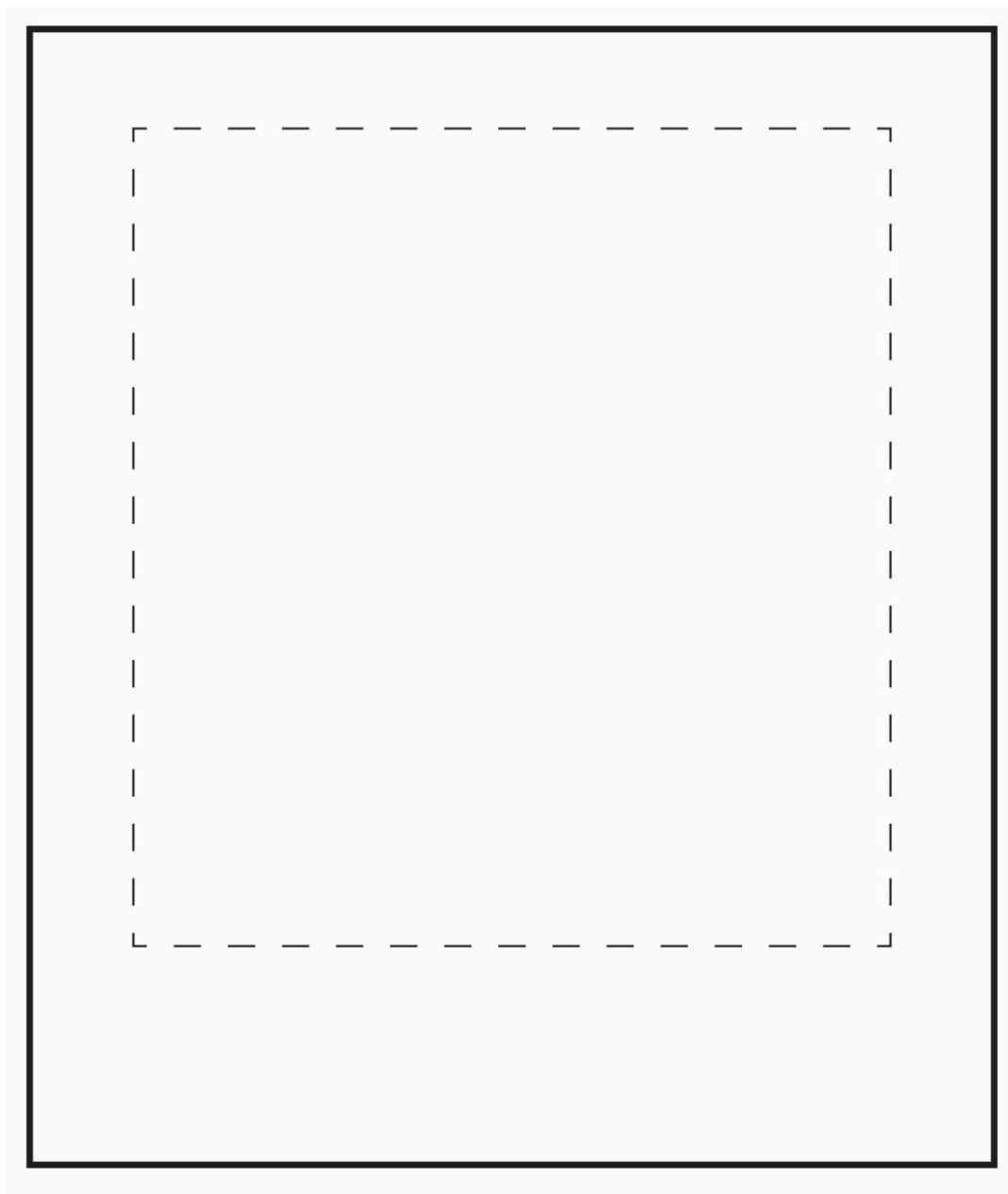
Így élt Péter, a fényképész, boldogan, a természet csodáival körülvéve, és azzal az örömmel, hogy másokkal is megoszthatta ezt a szépséget. Vége.

III melléklet : Kartonkeretek

Nyomtassuk ki színes vagy fehér kartonra, majd vágjuk ki a szaggatott vonal mentén.

IV melléklet : Példák a művészeti állomás tevékenységeire

V melléklet : Javasolt dal a szabadtéri záró tevékenységhez

Growing slow a big strong three

Music Solli Perkiö
lyrics Hannele Huovi,
translation Solli Perkiö

Am G

Growing slow a big strong three, growing slow a tree. It

Am G D

bends and pro-tects you and me, you and me.

Am Am/G

Uu - uu - uu - uu - uu

F G

Aa - aa - aa - aa aa

Képek forrása és eredeti illusztrációk:

Freepik

StockCake

**Co-Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

KONYHAI KALANDOK A TERMÉSZETBEN

1. A workshop célja és kontextusa

A „Konyhai kalandok a természetben” műhely fő célja egy olyan tér megteremtése, amely támogatja a képzelet és a kreativitás kibontakozását. Ebben a foglalkozásban a gyermekek egy olyan tevékenységre kapnak lehetőséget, amelyet nap mint nap megélnék otthon: egy étel elkészítésére (amely nem feltétlenül ehető).

A megszokott otthoni konyhával ellentétben itt a gyermekek a szabadban dolgoznak, kizárólag a természet által biztosított erőforrásokkal. A növények és gyümölcsök, a víz és a hő egyaránt az őket körülvevő környezetből származnak. Ezáltal a műhely nemcsak elmélyíti a természethez fűződő kapcsolatukat és megértésüket, hanem hozzájárul számos készség fejlődéséhez is:

- Szociális és érzelmi készségek fejlesztése
- Egyéni és kulturális identitás kialakítása
- Gazdag szenzoros tapasztalatok nyújtása

A modern világban a családok számára gyakran az étkezések jelentik az egyik legfontosabb közös időtöltési lehetőséget. Ezért ez a tevékenység a családi megosztás élményét viszi be az óvodai környezetbe, elősegítve a gyermekek interperszonális kapcsolatainak fejlődését társaikkal, a természettel és a környezetükkel.

A javasolt műhely három fő szakaszból áll, amelyek különböző készségek megszerzését és fejlesztését segítik elő:

- Természeti erőforrások felfedezése – A gyermekek feltérképezik a környezetben elérhető alapanyagokat.
- Főzés és kulturális identitás építése – Az ételek elkészítésén keresztül kapcsolatot teremtenek saját és más kultúrák szokásaival.
- Szabad játék és kreativitás fejlesztése – A gyermekek szabadon alkothatnak és kipróbálhatják ötleteiket.

A tevékenységek sorrendje változtatható. A harmadik rész akár elsőként is végrehajtható, hogy a gyermekek először megtanulják, hogyan viselkedjenek a szabadban, mielőtt mélyebben belemerülnének az alkotási folyamatba.

2. A műhely célkitűzései

A műhely az alábbi célokat kívánja elérni:

- Természeti ciklusok megismerése, például az évszakok változásának hatása az erdő különböző elemeire (fák, virágok, gyümölcsök, állatok viselkedése stb.).
- Az erdőben fellelhető erőforrások szezonális sajátosságainak megértése.
- Természetközeli tevékenységek népszerűsítése.
- Környezetvédelmi és fenntartható szemlélet kialakítása.
- Szociális készségek fejlesztése, például türelem és mások tisztelete, amely ebben az esetben a természetes folyamatok időzítésének tiszteletére is vonatkozik. Emellett a tevékenység elősegíti az együttműködést, a csapatmunkát és a problémamegoldó képességek fejlődését.
- Az egyéni és kulturális identitás fejlesztése, amelyet a gyermekek saját környezetükben elérhető erőforrások és helyi hagyományok megismerése révén érnek el.
- A gyermekek képzeletének és kreativitásának kibontakoztatása.
- Finom- és nagymozgások fejlesztése.

3. Szükséges eszközök és anyagok

A tevékenységhez az alábbi anyagokra lesz szükség: újrafelhasználható kosarak/táskák az anyaggyűjtéshez, üres könyv (ha lehet, a gyermekek készítik el, kizárólag természetes anyagokból), fa toll (szintén a gyermekek által készíthető), ragasztószalag, naplók, fajok azonosítására szolgáló kártyák, főzőeszközök (a kiválasztott recepttől függően)

4. A csoport mérete

Az egész osztály együtt vehet részt a műhelyben. Az egyes tevékenységek során azonban a csoport kisebb csoportokra osztható, így minden gyermek aktív szerepet kap és teljes értékű résztvevője lesz az adott tevékenységnek.

5. Időtartam

A műhely három fő tevékenységből áll. Mindegyik legfeljebb 2 órát vesz igénybe.

I. rész: Természetgyűjtés (120 perc)

- **(15 perc)** Természetes területen: bevezető a tevékenységbe
- **(45 perc)** Természetes területen: az anyaggyűjtés fejlesztése
- **(45 perc)** Természetes területen vagy az osztályteremben: további feladatok
- **(15 perc)** Természetes területen vagy az osztályteremben: az aktivitás lezárása

II. rész: Főzés az erdő kincseiből (100 perc)

- **(15 perc)** Az óvodában: az I. rész rövid áttekintése
- **(45 perc)** Az óvodában vagy a természetben (erdő vagy park)
- **(20 perc)** Az óvodában vagy a természetben (erdő vagy park)
- **(20 perc)** Osztályteremben: az aktivitás lezárása

III. rész: Kreativitás kibontakozása (115 perc)

- **(15 perc)** Az óvodában: az I. és II. rész rövid áttekintése
- **(20 perc)** Természetes területen: kreatív tevékenység fejlesztése
- **(60 perc)** Természetes területen: szabad játék
- **(20 perc)** Osztályteremben: az aktivitás lezárása

6. Lépésről lépésre történő útmutató a tevékenységek végrehajtásához az interdiszciplináris megközelítés alapján (pl. STEAM tantárgyak)

A javasolt tevékenységek önállóan vagy egymásra épülve is elvégezhetők, ezért három részre oszlanak. Minden tevékenységet az évszakok változásának megfelelően lehet ismételni, így ajánlott minden évszakban elvégezni a műhelyt.

I. rész: Természetgyűjtés

Ez a tevékenység a szabadtéri környezet felfedezésére és a természetes anyagok gyűjtésére összpontosít. A természet, akár csak minden élőlény, saját életciklussal rendelkezik. A műhely célja, hogy segítse a gyermekeket az év folyamán bekövetkező erdei változások megértésében. Nemcsak az a cél, hogy a gyermekek a természetben játszanak és élvezzék az ott elérhető erőforrásokat, hanem hogy megértsék azok eredetét és jelentőségét.

Ez a tevékenység az erdőben található gyümölcsök és levelek gyűjtésére és vizsgálatára összpontosít. Az összegyűjthető elemek típusa nemcsak az évszaktól, hanem a helyszíntől is függ. Egy előzetes helyszínelemzés kulcsfontosságú ahhoz is, hogy az óvodapedagógusok biztosítsák, hogy minden gyermek, beleértve a mozgáskorlátozottakat is, könnyedén hozzáférhessen az adott területhez, és teljes mértékben részt vehessen a tevékenységekben. A Pl@ntNet alkalmazás (magyar nyelven is elérhető) például segíthet a növényfajok azonosításában úgy, hogy a felhasználók lefényképezik a növény egyes részeit, például a kergét, gyümölcsét, levelét vagy virágát.

További információkért a digitális eszközök használatáról és azok előnyeiről ajánlott, hogy az óvodai pedagógusok olvassák el a A pedagógusok képzési tanterv harmadik modulját, amely a Digitális készségek fejlesztését helyezi előtérbe.

Az ECEC pedagógusok kísérik el a gyerekeket egy felfedezőútra egy olyan természeti területre, ahol lehetőségük lesz összegyűjteni a szükséges természetes elemeket a tevékenység második részéhez – ezekből készül majd a „főzés az erdő kincseiből” a következő foglalkozás során. Ehhez előzetesen tájékozódniuk kell arról, hogy mely növények részei ehetőek, és melyek jelenthetnek mérgezési vagy allergiás kockázatot.

A gyűjtés során a csoport a főzéshez szükséges elemek mellett más természetes anyagokat is összegyűjt és lefotóz, például fakérget, leveleket, terméseket, amelyeket egy közös herbárium összeállítására használhatnak a későbbiekben.

Minden növénynél az óvodapedagógusoknak biztatniuk kell a gyermekeket, hogy írják le és osszák meg az érzékszervi tapasztalataikat (pl. a növény textúrája, formája, színe, illata), valamint bármilyen más jellemzőt, amely számukra fontos lehet. Ezeket az információkat rögzíteni kell a herbáriumban, és később megoszthatók a szülőkkel és családokkal.

Szükséges anyagok: Pl@ntNet alkalmazás hozzáférés, kosár vagy újrafelhasználható táska, újságpapír, ragasztószalag, papír és toll

(15 perc) Az óvodapedagógusok üdvözlik a csoportot az új helyszínen, és rövid bevezetőt tartanak a műhelymunkáról. Ha ezt még nem tették meg az osztályteremben, akkor ebben a szakaszban közösen kialakíthatják a szabályokat. Így a gyermekek szabadon felfedezhetik a teret, miközben tiszteletben tartják a pedagógus által meghatározott határokat. Fontos, hogy a gyermekek maguk is részt vegyenek a szabályok létrehozásában, mert így nagyobb valószínűséggel fogják azokat betartani.

(45 perc) A kiválasztott terület felfedezése. A pedagógusok előzetesen nyílt, jól látható területeket választanak ki, hogy a gyermekeket folyamatosan figyelemmel tudják kísérni. Az útvonalakat úgy kell meghatározni, hogy elkerüljék a forgalmas utcákat és járdákat, így minimalizálva a kockázatokat. A gyermekek különböző növényeket figyelnek meg és gyűjtenek – leveleket, terméseket és virágokat, amikor ez lehetséges. Fakéreg esetében inkább fényképek készítése javasolt. Minden összegyűjtött elemet külön tárolnak, és fontos, hogy a pedagógusok hangsúlyozzák a fenntarthatóságot, vagyis hogy csak a szükséges mennyiséget gyűjtsék be.

(45 perc) A gyermekek elkezdik „Az én erdőm” című könyvük összeállítását, amely tartalmazza a herbáriumot is. Az óvodapedagógusok segítenek a növények tudományos és köznyelvi nevének, a gyűjtés helyszínének és dátumának rögzítésében. A gyerekek lerajzolhatják a gyümölcsöket és a fakérget, vagy hozzáadhatják az előzőleg készített fényképeiket. A cél az, hogy a VARK-módszert alkalmazva (vizuális, auditív, olvasás-írás, kinezetikus tanulás) különböző csatornákon keresztül dolgozzák fel az információkat.

Hogyan készítsünk herbáriumot: Egyénileg a gyermekek az összegyűjtött növényi elemeket újságpapír közé helyezik, hogy a levelek és virágok megfelelően kiszáradhassanak. Ezeket egy száraz helyen kell tárolni és préselni, amíg használatra készek nem lesznek. Az óvodapedagógusnak együtt kell dolgoznia a gyermekekkel, hogy időnként megvizsgálják az egyes elemek nedvességtartalmát, és ha szükséges, kicserélik az újságpapírt. Ez egy hosszabb folyamat, és a befejezés ideje attól függ, hogy a növényi anyagok teljesen kiszáradtak-e. Minden újságpapírt megfelelően fel kell címkézni annak a gyermeknek a nevével, aki az adott elemeket gyűjtötte.

Ezen rövid leírás mellett ajánlott, hogy az ECEC pedagógusok keressenek egy részletesebb magyarázatot a herbárium készítéséről.

(15 perc) Ebben a szakaszban rövid összegzést kell tartani a tevékenységről és az elsajátított tudásról. Lényeges, hogy az óvodapedagógus megkérdezze a gyermekeket a fizikai és érzelmi tapasztalataikról, és biztosítson egy olyan teret, ahol a gyermekek biztonságban érzik magukat, és nem érzik magukat nyomás alatt, ha kommunikálni szeretnék az élményeiket. Fontos, hogy a gyermekek csak akkor érezzék kötelességüknek az önkifejezést, ha erre készen állnak és komfortosan érzik magukat.

II rész: Főzés az erdő kincseiből

Ez a tevékenység az előző rész folytatásaként végezhető el annak érdekében, hogy a gyermekek mélyebben megértsék a tanultakat, de önállóan is kivitelezhető.

Ebben a foglalkozásban a gyermekek lehetőséget kapnak arra, hogy az előzőleg összegyűjtött természeti elemekből „főzzenek”. Ezáltal megérthetik az élelmiszerek eredetét és az erdő szerepét, amely így nem csupán szórakozási helyszíneként, hanem

értékes erőforrásként is jelenik meg számukra. A recept kiválasztása során érdemes figyelembe venni az adott térség vagy régió hagyományait, lehetőséget teremtve a gyermekek számára kulturális identitásuk fejlesztésére.

További információk a szabadtéri oktatás fontosságáról az egyéni és kulturális identitás fejlődésében, kérjük, olvassák el az [Útmutató](#) dokumentumot, amely itt található.

A recept nehézségi szintjét is figyelembe kell venni, ezért az óvodapedagógusnak ügyelnie kell arra, hogy az elkészítendő étel megfeleljen a gyermekek képességeinek, miközben nem csökkenti a tanulási élményt és a végeredmény értékét. Az elkészült alkotások eredményeit meg lehet és meg is kell osztani a családokkal.

Szükséges anyagok: Ezek a választott recepttől függően változhatnak. Azonban az aktivitást egy jól felszerelt, vízvételi lehetőséggel rendelkező helyen kell lebonyolítani, lehetőleg a szabadban.

(15 minutes) Az óvodapedagógusok üdvözik a csoportot az új tevékenységi helyszínen, és rövid bevezetőt tartanak a foglalkozásról. Ha ez korábban nem történt meg a tanteremben, akkor ebben a szakaszban a gyermekekkel együtt meg kell alkotni a szabályokat. Így a gyermekek a javasolt tevékenység során is aktívan részt vehetnek, miközben tiszteletben tartják a pedagógus által megfogalmazott és a csoport által elfogadott kereteket. Fontos, hogy a gyermekek részt vegyenek a szabályok kialakításában, hogy jobban megértsék és valószínűbben be is tartsák azokat. Ezek a szabályok kizárólag a biztonságra összpontosítsanak, anélkül, hogy korlátoznák a gyermekek autonómiáját és a környezettel való szabad interakciót.

(45 minutes) A gyermekeket kisebb csoportokra kell osztani, hogy mindenki aktívan részt vehessen a tevékenységben. Az óvodapedagógus először az egész csoport számára ismerteti a recept lépéseit, majd az egyes csoportokat végigjárva segítséget nyújt a feladatok elvégzésében. Ha a recept méréseket, éles eszközök használatát vagy (játékkonyhában lévő) tűzhely vagy sütő alkalmazását igényli, ezeket a lépéseket mindig az óvodapedagógus felügyelete alatt kell végrehajtani, veszély esetén pedig közvetlen segítséget kell biztosítani. Az óvodapedagógusok egy infografikát is készíthetnek a gyermekek számára, amely lépésről lépésre bemutatja a recept elkészítését. Ehhez digitális eszközök, keresőmotorok (például Google), valamint mesterséges intelligenciával generált képek is használhatók.

Minden olyan lépést, amely nem jelent kockázatot, a gyermekeknek önállóan kell elvégezniük, hogy fejlődjön az önállóságuk, önbizalmuk és felelősségtudatuk.

(15 perc) Miközben az étel a (játékkonyhai) tűzhelyen készül, a gyermekek a nyomtatott receptet (amit az óvodapedagógus előzetesen elkészített) hozzáadják a „Az én erdőm” könyvükhöz. Ezt a receptet annak a növénynek a lapjához kell csatolni, amelyből az adott ételt készítették, így teljessé téve a korábban összeállított herbáriumot.

(20 perc) Ebben a szakaszban rövid összegzésre kerül sor a tevékenységről és az elsajátított ismeretekről. Fontos, hogy az óvodapedagógus megkérdezze a gyermekeket fizikai és érzelmi tapasztalataikról.

A gyermekeknek össze kell kapcsolniuk az egyes összetevők szezonális elérhetőségét a választott recepthez kapcsolódó hagyományokkal, majd egy érzékszervi élményen keresztül megtapasztalják az általuk készített „ételt”. A gyermekek véleményét és preferenciáit is rögzíteni kell a receptkönyvükben.

Az elkészített „ételeket” a gyermekek hazavihetik és megoszthatják családjukkal,

így tovább erősítve az óvodai és otthoni tanulási élmény közötti kapcsolatot.

III rész: A kreativitás felfedezése

A foglalkozás ezen része opcionális, azonban az elvégzése jelentősen elősegíti a gyermekek tudásának elmélyítését és rögzítését. Ebben a tevékenységben a gyermekek visszatérnek ugyanarra a helyszínre, ahol az első rész zajlott, hogy megfigyeljék és megértsék a környezet változásait. Mivel az erdő az év folyamán folyamatosan átalakul, az évszakok és időjárási viszonyok alapján végzett összehasonlítás értékes tanulási tapasztalatokat nyújt.

Amennyiben az óvodapedagógusok úgy döntenek, hogy ezt a tevékenységet az első és második rész előtt hajtják végre, az lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek először ismerkedjenek meg a természeti környezettel, megszokják a szabadtéri tevékenységeket, mielőtt a későbbi foglalkozásokra sor kerül.

A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy figyeljék meg, mely fák hoznak termést, és képzeljenek el olyan „recepteket”, amelyeket ezekkel a termésekkel készíthetnének el. Ez a tevékenység a szabad játékra összpontosít, amelyről bebizonyosodott, hogy rendkívül előnyös a gyermekek számára. Itt lehetőségük van kibontakoztatni kreativitásukat és fantáziájukat, saját „ételeket” alkotni – amelyeknek nem kell ehetőnek lenniük, csupán szórakoztatóaknak.

(15 perc) Az óvodapedagógusok üdvözlik a gyermekeket az új tevékenységi helyszínen, és röviden ismertetik a foglalkozást. Ha ez korábban nem történt meg az osztályteremben, ebben a szakaszban közösen kell meghatározni a szabályokat. Ez lehetővé teszi, hogy a gyermekek szabadon felfedezhessék a területet, miközben betartják az óvodapedagógus által felállított és a csoport által elfogadott fizikai határokat. Ezeket a határokat kizárólag a biztonság érdekében kell megállapítani, anélkül hogy korlátoznák a gyermekek autonómiáját és a környezettel való interakciójukat.

(20 perc) Ebben a szakaszban a gyermekek egy rövid sétát tesznek a kiválasztott helyszínen, lehetőség szerint ugyanott, ahol az első rész zajlott. A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy értelmezzék környezetüket, és gyűjtsenek új

természeti elemeket, amelyek kiegészítik a korábban tanulmányozott fajok jellemzőit. Fontos hangsúlyozni a tevékenység fenntarthatóságát, emlékeztetve a csoportot arra, hogy ne gyűjtsenek többet a feltétlenül szükségesnél.

(60 perc) A foglalkozás ezen szakasza eltér az első és második résztől, mivel itt a szabad játék elősegítése a cél. A gyermekek szabadon fedezhetik fel a természetes erőforrásokat, és létrehozhatják saját „receptjeiket”. A tevékenység során az óvodapedagógusok fényképeket készítenek az összes új „fogásról”, amelyet a

gyermekek létrehoznak. Ezeket a képeket, valamint a szabad játék eredményeit hozzá lehet adni a végső könyvhöz, „Saját erdőm”, amelyet később a szülők is megtekinthetnek.

(20 perc) Ha új elemeket kell hozzáadni a herbáriumhoz, azokat megfelelően tárolni és szárítani kell. A tevékenység végső szakaszában rövid összegzés történik az elsajátított ismeretekről és tapasztalatokról. Az óvodapedagógusnak fontos megkérdezni a gyermekeket fizikai és érzelmi élményeikről. A tevékenység eredményeit hozzá kell adni a fejlődő könyvhöz, dokumentálva, hogy mely fajokat használták fel a gyermekek új „receptjeikben”.

6. Inklúzió: hogyan lehet a tevékenységeket minden gyermekhez, beleértve a mozgáskorlátozottakat és az adott korcsoportot is, személyre szabni

Az összes bemutatott tevékenység elvégezhető mozgáskorlátozott és mozgásukban nem akadályozott gyermekek által egyaránt. Ugyanakkor a csoport összetételétől és a gyermekek egyéni igényeitől függően szükséges lehet az egyes tevékenységek testreszabása és módosítása (például a szenzoros tapasztalatra helyezve a hangsúlyt).

A tevékenységek helyszínének kiválasztása, amint azt korábban említettük, a csoport szükségleteihez igazítható. Mozgáskorlátozott gyermekek esetében különösen fontos a megfelelő hozzáférés biztosítása a szabadtéri területekhez.

A kézműves foglalkozások és az ételkészítés során az elvégzendő feladatokat a csoport képességeihez lehet igazítani. Az óvodapedagógusok ösztönözhetik az együttműködést és a csapatmunkát is. Kulcsfontosságú, hogy a különböző eszközök különböző magasságokban legyenek elérhetők, lehetővé téve a részvételt mind a mozgásukban korlátozott, mind a nem korlátozott gyermekek számára, beleértve a kerekesszéket használókat is.

A tevékenységek befogadó jellegének biztosítása érdekében a migráns háttérrel rendelkező gyermekeket is meg lehet hívni, hogy osszák meg saját helyi receptjeiket és hagyományaikat. Az óvodapedagógusok akár egy teljesen új foglalkozást is bevezethetnek, amely kifejezetten az ő kulturális gasztronómiájuk megismerésére épül.

6. Lehetséges kockázati tényezők

Amint azt korábban említettük, a tevékenység előzetes megtervezése elengedhetetlen a lehetséges kockázatok minimalizálása érdekében. Az óvodapedagógusoknak mindig rendelkezniük kell egy elsősegély-készlettel a tevékenység során. A gyermekek biztonságának garantálása érdekében az alábbi kockázati tényezőket kell figyelembe venni:

- 1. Időjárási viszonyok:** Fontos, hogy figyelemmel kísérjék az adott napi időjárás-előrejelzést. Így előre fel lehet készülni az esetleges kedvezőtlen körülményekre, alternatív helyszínt lehet választani, vagy szükség esetén el lehet halasztani a tevékenységet.
- 2. Megközelíthetőség:** Létfontosságú, hogy minden gyermek, beleértve a mozgáskorlátozottakat is, könnyedén hozzáférhessen a helyszínhez. A fókusz az egyes gyermekek képességein legyen. A tevékenység (ösvény + gyakorlati feladatok) megtervezésének biztosítania kell, hogy mindenki teljes mértékben részt vehessen benne. Az óvodapedagógusoknak figyelniük kell a természetes környezetben bekövetkező esetleges változásokat, és előre fel kell mérniük az esetleges akadályokat.
- 3. Használt anyagok:** Bizonyos anyagok kockázatot jelenthetnek a gyermekek számára. Ezért elengedhetetlen, hogy a pedagógusok megtanítsák a helyes használatukat, felügyeljék és segítsék a gyermekeket az anyagok felelősségteljes alkalmazásában. Ha egyes anyagok túl veszélyesek a gyermekek számára, akkor azokat kizárólag az óvodapedagógus mutassa be és kezelje.
- 4. Természetes elemek lehetséges toxicitása:** Mivel a tevékenység szabadtéren zajlik, és a természetes elemek használatát is magában foglalja, fontos ellenőrizni ezek toxicitását. Az óvodapedagógusoknak részletes kutatást kell végezniük a foglalkozás bevezetése előtt, biztosítva, hogy mindhárom részben kizárólag biztonságos anyagokat használjanak. Ez különösen fontos a III. részben, amely a szabad játékra összpontosít. Bár a gyermekek nem főznek és nem kóstolják meg ténylegesen a természeti forrásokat (hiszen a főzés itt csak képzeletbeli), a felfedezés közben találkozhatnak mérgező vagy veszélyes anyagokkal. Az óvodapedagógusoknak egyértelműen közölniük kell ezek lehetséges kockázatait.

5. Túlzott ingerek: Egyes gyermekek túlterheltek lehetnek a foglalkozás során jelen lévő különböző ingerektől. Ez különösen igaz lehet azokra a gyermekekre, akik nem gyakran tartózkodnak a szabadban. Az óvodapedagógusoknak figyelniük kell a gyermekek viselkedését és érzelmi állapotát, biztosítva számukra egy biztonságos teret, ahova visszavonulhatnak, ha szükséges, valamint segítve őket az önszabályozási stratégiák kialakításában.

7. Reflexiós kérdések az értékeléshez

A javasolt tevékenységek végén, valamint a műhely három része között fontos, hogy a gyermekekkel közös beszélgető kört tartsunk. Ebben a körben a gyermekek megoszthatják tapasztalataikat a szabadtéri tevékenységről, elmondhatják, milyen érzelmeket éltek át, és milyen új ismereteket szereztek. Mindenkinek joga van kifejezni magát, ugyanakkor tiszteletben kell tartani a többiek beszédre szánt dejét. Fontos, hogy egyetlen gyermeket se kényszerítsünk a véleménynyilvánításra, ha nem érzi magát komfortosan, így biztosítva számukra a biztonságos és tiszteletteljes környezetet.

Az alábbi kérdések iránymutatásként szolgálhatnak a beszélgető kör elindításához:

1. A saját szemszögedből nézve, mi volt a kedvenc részed a tevékenységben?
2. Milyen új dolgokat tanultál?
3. Élvezted a tevékenységet?
4. Mi volt az, amit először csináltál?
5. Segített-e a tevékenység abban, hogy felfedezz magadban valami újat? Segített abban, hogy még inkább önmagadnak érezd magad?
6. A tevékenység segített-e abban, hogy felfedezz vagy megtanulj valamit az otthonodról? Segített-e abban, hogy közelebb érezd magad ahhoz a helyhez, ahonnan származol?
7. Közelebb érzed magad a természethez?

Ezek a kérdések segítik a gyermekeket abban, hogy átgondolják tapasztalataikat, fejlesszék érzelmi tudatosságukat, elősegítsék személyes fejlődésüket, és mélyebb kapcsolatot alakítsanak ki mind a kulturális háttérükkel, mind a természeti környezettel.

10. Tippek és javaslatok a családok bevonására

Az óvodapedagógusoknak fontos szerepük van abban, hogy a szülők bizalmát növeljék a szabadtéri nevelési tevékenységek megvalósításában. Ehhez a családokat be lehet vonni a tevékenységek előkészítésébe, megvalósításába és utókövetésébe.

- **A tevékenység előkészítésében:** A szülőkkel konzultálhatunk a különböző természetes elemekhez kapcsolódó helyi szokásokról és hagyományokról. Ha jobban megértjük az egyes gyermekek családi környezetét és kulturális gyakorlatát, ez elősegítheti a gyermekek mélyebb bevonódását saját kulturális örökségük megismerésébe. Emellett, ha a szülők részesei lehetnek az előkészítő folyamatnak, ez növeli az elköteleződésüket a tevékenység sikeres megvalósításában.
- **A helyszín előkészítésében:** A tevékenység második részéhez szükség van egy játékkonyhára és főzési eszközökre. A műhelymunkát a szabadban kell és lehet megvalósítani. Ennek érdekében a szülők hozzájárulhatnak egy kültéri fából készült konyha vagy egy kis kerti főzőhely létrehozásával. Ha nem lehetséges teljesen működőképes konyhai eszközöket létrehozni a szabadtéren, egy szimbolikus, fából készült konyha is építhető a harmadik részhez, amelyet a gyermekek szabad játék közben használhatnak, funkcionális szerep nélkül.
- **A megvalósítás során:** A gyermekek jólétének biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy megfelelő felszerelésben vegyenek részt a szabadtéri tevékenységekben. Az óvodapedagógusoknak előzetesen értesíteniük kell a szülőket az elkövetkező foglalkozásokról, és biztosítaniuk kell együttműködésüket a megfelelő ruházat, lábbeli kiválasztásában, valamint a gyermekek kültéri tapasztalatokra való előkészítésében.
- **A tevékenység után:** Az elvégzett tevékenységek eredményeinek megosztása érdekében a gyermekek hazavihetik a „Az én erdőm” című könyvüket. Ez a könyv tartalmazza a foglalkozás leírását, a herbáriumot, az első és második rész során készített recepteket, valamint minden gyermek egyéni tapasztalatait, egyesítve a műhely eredményeit. A második rész után a gyermekek a saját kezűleg „elkészített” ételeiket is megoszthatják szüleikkel, ami tovább erősíti a kapcsolatot a család és a tevékenység között.

A OUTDOOR4MI projekt Eszköztára kulcsfontosságú eleme az óvodai nevelés fejlesztésének azáltal, hogy előmozdítja a szabadtéri oktatást és az inklúziót, különösen a mozgássérült gyermekek (MI) számára. Az OUTDOOR4MI Eszköztár kidolgozása és terjesztése az óvodapedagógusok számára jelentős lépés a projekt általános és konkrét célkitűzéseinek megvalósítása felé. Ez a strukturált és gyakorlati erőforrás lehetővé teszi a pedagógusok számára, hogy olyan szabadtéri oktatási tevékenységeket integráljanak az óvodai nevelésbe, amelyek egyszerre magával ragadóak és inkluzívak, így támogatják a gyermekek fejlődését holisztikus módon. Ezek a tevékenységek nemcsak a kreativitást, az együttműködést és a környezettudatosságot erősítik a gyermekek körében, hanem illeszkednek a 2030-as Fenntartható Fejlődési Célok (SDG-k) szélesebb körű célkitűzéseéhez is, biztosítva, hogy egyetlen gyermek se maradjon le.

Az Eszköztár sikeres megvalósítása hangsúlyozza a családok és az érintett szereplők bevonásának fontosságát az oktatási folyamatba. Azáltal, hogy a szülőket bevonják a szabadtéri oktatási műhelyek szervezésébe és promóciós videódokumentumok készítésébe, a munkacsomag növeli a szabadtéri oktatás értékének és szerepének ismertségét a gyermekek fizikai, érzelmi és kognitív fejlődésében. Ez a bevonódás segít egy támogató közeg kialakításában a gyermekek számára, ahol az oktatási szakemberek és a családok egyaránt felismerik és hozzájárulnak az oktatás inkluzív és környezetvédelmi vonatkozásaihoz. Továbbá, a projekt eredményeinek nemzeti szintű eseményeken és videós tartalmakon keresztül történő terjesztésével az Eszköztár biztosítja, hogy a módszerei és anyagai széles körben elérhetővé váljanak az Európai Unióban, elősegítve azok széles körű alkalmazását.

Az Eszköztár kézzelfogható és nem kézzelfogható eredményei, valamint a műhelyek és promóciós tevékenységek által felkeltett figyelmet, hosszú távú hatást gyakorolnak az óvodapedagógusokra, a gyermekekre és a családokra. A módszertan több nyelven is elérhető, beleértve az angolt, olaszt, spanyolt, görögöt, portugált, románt és magyart, így hatékonyan alkalmazható különböző oktatási környezetekben. A szabadtéri oktatási stratégiák napi tanítási gyakorlatba való beépítésével az óvodapedagógusok gazdag, élményalapú tanulási lehetőségeket biztosíthatnak a gyermekek számára, elősegítve a természethez való közvetlen kapcsolódásukat. Az inklúzió hangsúlyozása pedig garantálja, hogy a mozgássérült gyermekek

ugyanazokat a fejlődési lehetőségeket kapják, mint társaik, csökkentve az egyenlőtlenségeket és elősegítve egy befogadóbb oktatási környezet kialakítását.

Összegzésként elmondható, hogy az Eszköztár OUTDOOR4MI projekt célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá, hanem jelentős szerepet játszik a magas színvonalú, inkluzív korai gyermeknevelés szélesebb céljainak előmozdításában is az Erasmus+ program keretében. Ez a munkacsomag megalapozta a befogadóbb és környezettudatosabb oktatási szemléletet, biztosítva az óvodapedagógusok számára azokat az eszközöket, amelyekkel a jövő generációit személyes fejlődésre és társadalmi felelősségvállalásra nevelhetik. Ahogy a projekt a végső szakaszába lép, az eredmények további terjesztése műhelyek, események és digitális platformok révén biztosítja hosszú távú hatását és relevanciáját, így hozzájárulva a korai gyermeknevelés átalakulásához Európa-szerte.

